

POROČILO O IZVAJANJU NALOG JAVNE SLUŽBE DRŽAVNIH MUZEJEV ZA LETO 2018

Uvod

V skladu s pravnimi podlagami je Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije (v nadaljevanju: ministrstvo) v letu 2018 iz sredstev državnega proračuna financiralo izvajanje nalog javne službe v naslednjih državnih muzejih s področja pristojnosti Direktorata za kulturno dediščino: Narodnem muzeju Slovenije, Prirodoslovnem muzeju Slovenije, Slovenskem etnografskem muzeju, Muzeju novejšje zgodovine Slovenije, Tehniškem muzeju Slovenije, Muzeju krščanstva na Slovenskem in Narodni galeriji.

V postopku financiranja, ki je potekalo v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo, Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, Uredbo o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture in Pravilnikom o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture, je bilo v letu 2018 za realizacijo izvajanja nalog državne javne službe v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine, za navedenih sedem državnih muzejev, namenjenih iz sredstev državnega proračuna ministrstva skupno 10.077.319 EUR, kar je 4 % več kot leta 2017. Od tega je bilo namenjenih za stroške dela - za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim 6.319.101 (62,7 %), materialne stroške (splošne in programske stroške skupaj) 3.420.471 EUR (33,9 %), investicijsko vzdrževanje in nakup opreme 269.103 EUR (2,7 %) ter odkupe predmetov premične kulturne dediščine 68.645 EUR (0,7 %).¹

V skladu z Zakonom o javnih financah, je po realizaciji financiranega programa dela direktor javnega zavoda dolžan pripraviti in ministrstvu predložiti poročilo o doseženih ciljih in rezultatih za preteklo leto ter skladno s Zakonom o računovodstvu predložiti tudi letno poročilo. Poročanje o realizaciji vsebin in podatki, ki se navajajo v nadaljevanju tega poročila so povzeti iz Letnih poročil državnih muzejev za leto 2018, ki so jih pripravili direktorji muzejev, pregledali in potrdili pa pristojni sveti javnih zavodov.

Izvajanje programskih vsebin je v letu 2018 zaznamovalo Evropsko leto kulturne dediščine, ki ga je Evropski parlament razglasil z »namenom spodbujanja izmenjave in spoštovanja evropske kulturne dediščine kot skupnega vira, dvigovanja zavesti o skupni zgodovini in vrednotah ter okrepitve občutka pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru«². V okviru aktivnosti v Evropskem letu kulturne

¹ Vir: Podatki Sektorja za proračun in finance Ministrstva za kulturo RS.

² Vir: <https://www.eu-skladi.si/portal/sl/aktualno/novice/v-sloveniji-zacenjamo-evropsko-leto-kulturne-dediscine>

dediščine s sloganom »Naša dediščina: kjer preteklost sreča prihodnost«, so bili izvedeni projekti v okviru rednega izvajanja muzejske javne službe. Za odmevnejše aktivnosti muzejem ni bilo dodeljenih namenskih proračunskih sredstev ministrstva. V okviru aktivnosti evropskega leta kulturne dediščine 2018 se izpostavljajo ciljne aktivnosti Narodne galerije namenjene obiskovalcem Narodne galerije. Vsako prvo nedeljo v mesecu so bila obiskovalcem galerije na voljo javna vodstva za odrasle, zabavne raziskovalne naloge za mlade in ustvarjalno učenje jezikov za otroke. Vse aktivnosti so bile brezplačne, vsak mesec pa je bila izpostavljena druga evropska država in predstavljeni umetniki oz. umetnine iz evropskega kulturnega prostora. V Evropskem letu kulturne dediščine so v Narodni galeriji praznovali tudi svojo 100. obletnico, katero so obeležili z odmevno lastno občasno razstavo *Ivana Kobilca »Slikarija je vendar nekaj lepega...«*.

Poslanstva muzejev

Celostno ohranjanje premične kulturne dediščine skladno s poslanstvom muzeja zapisanim v aktu o ustanovitvi, temelji na muzejskih zbirkah. V okviru izvajanja državne javne službe so zaposleni v muzejih izvedli naslednje naloge: zbiranje, ohranjanje, dokumentiranje, preučevanje, interpretacijo, upravljanje in razstavljanje dediščine ter posredovanje podatkov o njenih vrednotah, ki jih določa za državne muzeje 91. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in – ZNOrg; v nadaljevanju: ZVKD-1). Načrtovane naloge so izvajali skladno s sprejetimi strateškimi načrti javnih zavodov.

Tabela 1: Državni muzeji in njihovo poslanstvo

Javni zavod	Poslanstvo
Narodni muzej Slovenije	Narodni muzej Slovenije je javni zavod, ustanovljen za uresničevanje nalog zbiranja, ohranjanja, dokumentiranja, preučevanja, interpretacije, upravljanja in razstavljanja premične in žive kulturne dediščine s področja kulturne zgodovine slovenskega etničnega prostora starejših in novejših obdobj. Muzej utemeljuje svoje poslanstvo na podlagi arheološke, zgodovinske, umetnostne zbirke, zbirke uporabne umetnosti in numizmatične zbirke. Svoje zbirke muzej dopolnjuje na osnovi zbiralne politike.
Prirodoslovni muzej Slovenije	Prirodoslovni muzej Slovenije je javni zavod, ustanovljen za uresničevanje nalog zbiranja, ohranjanja, dokumentiranja, preučevanja, interpretacije, upravljanja in razstavljanja premične kulturne dediščine, dediščine naravnega izvora ter biotske raznovrstnosti. Muzej utemeljuje svoje poslanstvo na podlagi zbirk s področij: zoologije, botanike in geologije. Svoje zbirke muzej dopolnjuje na osnovi zbiralne politike.
Slovenski etnografski muzej	Slovenski etnografski muzej je javni zavod, ustanovljen za uresničevanje nalog zbiranja, ohranjanja, dokumentiranja, preučevanja, interpretacije, upravljanja in razstavljanja premične in nesnovne kulturne dediščine, povezanih z načini življenja v slovenskem etničnem prostoru in med Slovenci po svetu, posredovanje

	<p>védenj o tej dediščini javnosti ter skrbi za pozitiven odnos do kulturne raznolikosti in drugih kultur.</p> <p>Muzej utemeljuje svoje poslanstvo na podlagi zbirk s področij kulture gospodarskih načinov, prometa in transporta, obrti in trgovine, bivalne kulture, oblačilne kulture in tekstila, družbene kulture, duhovne kulture, kulture likovnega obzorja (ljudska likovna umetnost in slikovni viri), kulture slovenskih izseljencev, zamejcev, pripadnikov narodnih manjšin in drugih etnij v Sloveniji in zunaj evropske kulture (zbirke Afrike, Amerik, Azije, Oceanije in Avstralije). Svoje zbirke muzej dopolnjuje na osnovi zbiralne politike.</p>
Muzej novejše zgodovine Slovenije	<p>Slovenski muzej novejše zgodovine na temelju poslanstva ohranja, proučuje in komunicira materialno in nematerialno dediščino s področja zgodovine slovenskega etničnega prostora od začetka 20. stoletja dalje. Svoje poslanstvo utemeljuje na zbirkah gradiva iz I. in II. svetovne vojne, gradiva med obema vojnoma in gradiva iz obdobja socializma in o nastanku nove države. Zbirke združujejo muzejske predmete, arhivsko in knjižnično gradivo, likovna dela ter fotografije, ki se dopolnjujejo na osnovi zbiralne politike muzeja.</p>
Tehniški muzej Slovenije	<p>Tehniški muzej Slovenije je javni zavod, ustanovljen za uresničevanje nalog zbiranja, ohranjanja, dokumentiranja, preučevanja, interpretacije, upravljanja in razstavljanja premične in žive kulturne dediščine s področja tehniške kulture, zgodovine znanosti in tehnike ter vplivov tehnike na razvoj človeka in narave.</p> <p>Muzej utemeljuje svoje poslanstvo na podlagi zbirk s področij: kmetijske tehnike, gozdarstva, lova, ribolova, energetike, rudarstva, industrije, prometa, komunikacij in informatike ter tiskarstva. Svoje zbirke muzej dopolnjuje na osnovi zbiralne politike.</p>
Muzej krščanstva na Slovenskem	<p>Muzej krščanstva na Slovenskem je javni zavod, ustanovljen z namenom varovanja, vzdrževanja, prezentacije, upravljanja, restavriranja in pridobivanja slovenske sakralne kulturne dediščine na celotnem območju Republike Slovenije.</p>
Narodna galerija	<p>Narodna galerija je kulturna, znanstvena in raziskovalna ustanova, ki preučuje, zbira, hrani ter s pomočjo razstavljanja in interpretacije umetnin posreduje javnosti zgodovino umetnostne ustvarjalnosti, naročništva in recepcije celotnega slovenskega kulturnega prostora. Svoje poslanstvo utemeljuje na podlagi zbirke slovenskih tabelnih slik in slik na platnu, zbirke slik drugih evropskih šol, zbirke kipov, zbirke del na papirju, zbirke fotografskih dokumentov premične umetnostne dediščine in specialnih zbirk, širi poznavanje o pestrosti in bogastvu premične umetnostne dediščine slovenskega kulturnega prostora, njene recepcije ter njene prepletenosti v širšem evropskem kontekstu. S svojimi predstavitvami prispeva k razumevanju lastne kulture na območju Republike Slovenije in v zamejstva.</p>

Vir: Sklepi o ustanovitvi državnih muzejev (Uradni list RS)

Evidentiranje in inventariziranje

Državni muzeji svoje poslanstvo, zapisano v sklepih o ustanovitvi, utemeljujejo na zbirkah gradiva s področja arheologije, zgodovine, umetnostne zgodovine, etnologije, uporabne umetnosti, tehnike, naravoslovja in likovne dediščine. V letu 2018 so strokovni delavci v muzejih nadaljevali z evidentiranjem predmetov in zbirk na terenu, pridobljene predmete inventarizirali in urejali dokumentacijo. V nekaterih državnih muzejih še vedno poteka reinventarizacija gradiva ter odprava zaostankov pri urejanju in digitalizaciji dokumentacije in gradiva. Zato je bila večja pozornost

namenjena tudi digitalizaciji gradiva, kar je bila tudi ena izmed prioriteta v dokumentaciji neposrednega poziva za financiranje programa dela. S tem se realizirajo cilji kulturne politike, usmerjeni v izdelavo podatkovnih baz in interaktivnih platform za podporo varovanju, ohranjanju in prezentaciji kulturne dediščine. Ministrstvo za kulturo je v letu 2018 spodbujalo objavljanje predmetov s podatki in besedilom interpretacije na spletnih straneh državnih muzejev, saj se s tem zagotavlja javnosti večjo dostopnost do informacij o muzejskih zbirkah (spletni dostop), vključno s pozornostjo do potreb ranljivih skupin. Delež inventariziranih muzejskih predmetov, objavljenih na spletnih straneh državnih muzejev, vključno s podatki o predmetu in besedilom interpretacije, znaša po podatkih iz letnih poročil povprečno 8,3 %, kar je 0,6 % več kot v predhodnem letu.

Tabela 2: Število vseh predmetov, ki jih muzeji hranijo in so bili vpisani v inventarno knjigo muzeja do 31.12.2018, število predmetov premične kulturne dediščine, vpisanih v inventarno knjigo v letu 2018 in število predstavljenih inventariziranih predmetov na spletni strani muzeja do 31.12.2018.

Javni zavod	Število predmetov vpisanih v inventarno knjigo muzeja do 31.12.2018	Število predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo v letu 2018	Skupno število objavljenih inventariziranih predmetov na spletni strani muzeja do 31.12.2018
Narodni muzej Slovenije	274.751	5.013	1.710
Prirodoslovni muzej Slovenije	193.264	13.552	40.981
Slovenski etnografski muzej	34.508	2.093	4.188
Muzej novejšje zgodovine Slovenije ³	47.434	477	50
Tehniški muzej Slovenije	5.733	515	819
Muzej krščanstva na Slovenskem	10.810	259	226
Narodna galerija	29.707	807	1.722
Skupaj	596.202	22.716	49.696

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Odkupi predmetov premične kulturne dediščine

Za namen dopolnjevanja in izpopolnjevanja vrzeli v zbirkah državnih muzejev, so bila iz sredstev državnega proračuna dodeljena sredstva v skupni višini 68.645 EUR za odkupe predmetov premične kulturne dediščine.

Največ sredstev iz državnega proračuna je bilo dodeljenih Narodni galeriji, in sicer 38.640 EUR (56 %). Sredstva državnega proračuna so bila odobrena za realizacijo odkupov naslednjih likovnih del: Hinko Smrekar: Ivan Cankar (kip) (2.500 EUR), Rihard Jakopič: *Spomini*, študija, olje/karton, (18.500 EUR),

³ dodatni podatki za fototeko: število predmetov (fotografij) vpisanih v inventarno knjigo je 1.939.107, od tega vpisanih v letu 2018, 33.380 in na spletni strani objavljenih 4.045 fotografij.

Gvidon Birolla: *Brez naslova (Orlovo gnezdo)*, olje/platno (12.000 EUR) in Lojze Dolinar: *Favn in Favna*, kipa/patiniran mavec (5.640 EUR). Muzeju krščanstva na Slovenskem je bilo odobreno 6.900 EUR za odkup kipov: *Žalostna Mati božja* (3.000 EUR), *sv. Mihael* (2.500 EUR) in *sv. Rok* (1.400 EUR). Narodni muzej Slovenije je iz sredstev državnega proračuna, v skupni višini 13.075 EUR odkupil: *Izdelke tovarne keramika DEKOR, Ljubljana* (7.700 EUR), *Jurij Šubic: Mož s teodolitom* (risba, akvarel) (1.500 EUR) in *Zbirko vedut slovenskih krajev* (grafike) (3.875 EUR). Tehniški muzej Slovenije *predmete delavnice graverja Romana Dolenca* (2.700 EUR) in Slovenski etnografski muzej v skupni višini 7.330 EUR: *Zbirko pustnih mask Hrušičkih škoromatov* (1.050 EUR), *Zbirko gorjuških pip* (1.030 EUR), *Plastiko* (več kipov: kip sv. Terezija...) in obpotno znamenje (2.550 EUR) in *Slike na steklu* (2.700 EUR). Tako kot prejšnja leta so državni muzeji odkupovali predmete tudi iz sredstev lastnih virov, nekaj predmetov pa so lastniki muzejem tudi podarili (donacije). Med pomembne pridobitve Narodne galerije v letu 2018 sodi tudi Umetniška zbirka ACH. Zbirko izjemnih likovnih del slovenskih avtorjev je javnemu zavodu podarila lastnica Umetniške zbirke ACH, AXOR holding d.d.. Zbirka predstavlja bogat fond likovnih del, sestavljen iz del slovenskih impresionistov ter izbrana dela pomembnih modernih in sodobnih slovenskih umetnikov. Za izvedbo neodplačanega prenosa lastninske pravice Umetniške zbirke ACH in vseh pravic, ki izhajajo iz njenega lastništva, z darovalke AXOR holding d.d., na obdarjenko Narodno galerijo, je bila sklenjena darilna pogodba. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije so prevzeli večjo količino gradiva ateljejskega fotografa Viktorja Debelaka.

Konserviranje in restavriranje

Muzeji so institucije, ki izvajajo temeljno poslanstvo zbiranja, urejanja, hranjenja, strokovne obdelave in predstavljanja muzejskih predmetov z namenom ohranjanja premične kulturne dediščine ter dostopnosti do informacij o dediščini ciljnim skupinam obiskovalcev. Ob tem je ključnega pomena, da ohranjajo predmete nacionalno pomembne dediščine tudi za prihodnje generacije. Med temeljne naloge muzejske službe zato sodi tudi nujna tudi strokovna skrb za fizično ohranjanje predmetov. Ohranjena kulturna dediščina je pomembna vrednota za izobraževanje, identiteto in razvoj ter družbeni kapital naroda. Delo konservatorjev-restavratorjev je odgovorno, saj se izvajajo na predmetih fizični posegi. Zato zahteva delo poleg strokovnega znanja pridobljenega doma in v tujini tudi veliko mero senzibilnosti, pozornosti in natančnosti, še posebej pa dobro poznavanje različnih materialov in postopkov, ki so bili uporabljeni v preteklosti ter sledenje nenehnemu tehnološkemu razvoju orodij in materialov. S strokovnimi pristopi konservatorji-restavratorji državnih muzejev uvajajo v delovne procese novosti in sodelujejo s strokovnjaki drugih institucij, z namenom povezovanja in nadgrajevanja strokovnega dela. Strokovno delo na preventivi oz. vzdrževanju stanja

predmetov nacionalne premične kulturne dediščine v depojih in pripravi predmetov za razstave, je tudi v letu 2018 potekalo v okviru zastavljenih ciljev v potrjenih programih dela. Skupno število konserviranih predmetov za lastne zbirke muzeja je bilo za 10 % manjše, restavriranih pa za 69 % večje kot v preteklem letu. Skupno število zaposlenih konservatorjev-restavratorjev se je v letu 2018 zmanjšalo za enega zaposlenega v primerjavi s preteklim letom. Za enega konservatorja-restavratorja se je zmanjšalo število v Narodnem muzeju Slovenije in Prirodoslovnem muzeju Slovenije, za enega pa povečalo v Muzeju novejše zgodovine Slovenije.

V letu 2018 so v Narodnem muzeju Slovenije pripravili in odprli občasno razstavo z naslovom *V dobrih rokah*, s katero so obeležili 60 letnico Oddelka za konserviranje in restavriranje. S razstavo so javnosti predstavili izvajanje različnih konservatorsko-restavratorskih postopkov, ki imajo v Narodnem muzeju Slovenije že dolgo tradicijo. Tradicija se izkazuje tudi v številčnosti zaposlenih konservatorjev-restavratorjev, saj je v Narodnem muzeju Slovenije zaposlena skoraj tretjina vseh konservatorjev-restavratorjev državnih muzejev. V letu 2018 so v Narodnem muzeju Slovenije v lastni delavnici opravili konservatorske postopke na večjem številu predmetov od načrtovanega, restavriranih je bilo manjše število predmetov od načrtovanega. Bistveno manj predmetov je bilo konserviranih-restavriranih v drugih delavnicah. V letnem poročilu muzeja je pojasnjeno, da so delo prevzeli sodelavci v Oddelku za konservatorstvo in restavratorstvo. Narejeno je bilo tudi 22 kopij muzejskih predmetov.

Število prepariranih predmetov je bilo v Prirodoslovnem muzeju Slovenije preseženo zaradi večjega prevzema primerkov iz vzorčnih donacij in prevzemov v skladu s predpisi s področja varstva narave, kar je posledica nepredvidljivosti pri zbiranju prirodnin.

V Slovenskem etnografskem muzeju so izpostavili konserviranje-restavriranje (očiščenih je bilo 381 škatel in pregledano) večjega števila steklenih in poliestrskih negativov. Delo je bilo lahko opravljeno v večjem zamahu, saj se je v delovni proces vključila strokovnjakinja na mednarodni izmenjavi. V Tehniškem muzeju Slovenije je bilo število restavriranih predmetov nižje od načrtovanega, saj muzeju niso bila odobrena proračunska sredstva za predlagano razstavo z naslovom *Tehnika in šport* (restavriranih ni bilo 14 predmetov). Konservatorski postopki na nekaterih predmetih so bili zahtevni in obsežni (parni stroj z generatorjem iz Mestne elektrarne Ljubljana in razdelilna plošča z dvema generatorjema) v sklopu priprav razstave. Konserviranih je bilo tudi več predmetov kot je bilo načrtovano, saj so se posvetili selitvi muzejskih zbirk v depoje državnih muzejev v Pivko (zbirka Osana – Elektro, tekstilna zbirka, gozdarska zbirka, nove pridobitve tiskarske zbirke). Dodatno so konservirali tudi smuči Elan za gostovanje razstave *Z Elanom do zvezd*, v Zagrebu. Načrtovano sodelovanje z Šolskim centrom v Novem mestu pri restavriranju avtomobila ni bilo realizirano, saj v izobraževalni program klepar-ličar ni bilo dovolj vpisanih.

V restavratorski delavnici Muzeja krščanstva na Slovenskem so bili preseženi načrtovani cilji, saj so opravili več dela od načrtovanega. V Narodni galeriji so naloge prilagajali tekočim potrebam. Največ prilagoditev se je nanašalo na delo v povezavi z deli deponiranimi v galeriji. V letu 2018 je bilo dokončano delo v sodelovanju s SAZU pri reševanju zbirke Škerk v Trnovci, Italija. Za potrebe razstavljanja v okviru *Odstiranj* je bilo konserviranih-restavriranih tudi 69 figuric Gasparijevih jaslic v zasebni lasti. Poleg konservatorsko restavratorskih posegov na likovnih delih so restavratorji koordinirali različne projekte: razstave (*Italijanski neorealizem*, *Razstava plakatov na Jakopičevem sprehajališču*, menjava stalne postavitve Zorana Mušiča), deponiranje umetnin iz Brda pri Kranju. Ob pripravah razstave Ivane Kobilca je bilo pregledanih čez dvesto njenih del. Narodna galerija zasleduje visoke standarde razstavljanja in hranjenja gradiva, zato so predvsem pri umetninah v zasebni lasti in drugih zbirk, potrebni restavratorski posegi ali ukrepi preventivne konservacije. V zunanjih delavnicah so bile restavrirane umetnine Ministrstva za zunanje zadeve RS.

Tabela 3: Število zaposlenih konservatorjev-restavratorjev v državnih muzejih (financer MK) in število konserviranih in restavriranih muzejskih predmetov v letu 2018.

Javni zavod	Število zaposlenih konservatorjev -restavratorjev	Število predmetov			
		Konservirani muzejski predmeti - lastna zbirka	Restavrirani predmeti - lastna zbirka	Konservirani/restavrirani predmeti za druge naročnike	Konservirani/restavrirani predmeti v drugih delavnicah
Narodni muzej Slovenije	10	2.739	665	3	15
Prirodoslovni muzej Slovenije	3	3.107	2.593	8	14
Slovenski etnografski muzej	4	2.010	122	-	-
Muzej novejše zgodovine Slovenije	3	308	-	-	-
Tehniški muzej Slovenije	7	709	36	0	-
Muzej krščanstva na Slovenskem	1	33	5	1	0
Narodna galerija	5	45	20	229	7
Skupaj	33	8.951	3.441	241	36

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

⁴

fotografij

Proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine ter sodelovanje z znanstveno izobraževalnimi ustanovami doma in v tujini

Proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine sta v letu 2018 potekala v skladu z potrjenimi programi dela državnih muzejev, na katere je dalo soglasje ministrstvo. Iz navedene realizacije v letnih poročilih je razvidno aktivno strokovno delo na terenu, sodelovanje med državnimi in pooblaščenimi muzeji ter sodelovanje z različnimi institucijami pri nas (npr. različni inštituti ZRC SAZU, ZVKDS Restavratorski center, Inštitut »Jožef Štefan«, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Arhiv RS in drugimi) in tujimi institucijami (npr. Češka, Francija, Japonska, Hrvaška, Kitajska in drugimi).

V Narodnem muzeju Slovenije so načrtovani letni obseg strokovnega dela zaposleni presegli. Poleg predanega dela strokovnih delavcev in primerni strojni in programski opremi, je k temu uspehu pripomoglo tudi manjše število večjih lastnih razstav. Pomembno je tudi dejstvo, da je bilo pri izvajanju nalog javne službe državnega muzeja v pomoč kar šest oseb s VII. stopnjo izobrazbe, zaposlenih preko programa javnih del, ki so prevzele tehnične in administrativne postopke in na ta način razbremenile kustose. Realizirana je bila pretežna večina sodelovanj in udeležb srečanj doma in v tujini in nabavljenih več kot tisoč enot knjižničnega gradiva. Pomembno delo, ki ga opravljajo strokovni delavci muzeja je tudi mentorstvo in delo z individualnimi obiskovalci – svetovanje. Rezultati in interpretacije premične dediščine se odražajo v bibliografiji zaposlenih. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije so poudarili, da so v letnem programu v okviru projekta (programa) *Združbe, odnosi in komunikacije v ekosistemih* predvideli obogatitev začrtanega programa dela, objavo in predstavljanje ter popularizacijo gradiva iz zbirk muzeja ter izmenjavo izkušenj in strokovnjakov s področij muzeologije in naravoslovja; ki jih muzej zaradi kadrovskega osiromašenja ne pokriva. V Slovenskem etnografskem muzeju so vse naloge preučevanja uresničili, razen nekaterih službenih poti, kjer je bila raziskava oz. udeležba pogojena s financiranjem organizatorja. V nekaterih primerih je zaradi objektivnih in subjektivnih razlogov ter povabil in pobud med letom ter dodatne odločbe, prišlo do zamenjave službene poti, oz. preučevanja. Prav tako so bila realizirana vsa načrtovana preučevanja v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije in Tehniškem muzeju Slovenije. V slednjem je prišlo do nekaterih odstopanj, zaradi sprememb ciljev na nekaterih področjih. Spremembe so se realizirale v dodatnem preučevanju zaradi pridobitve fotografskega gradiva iz temnice Marjana Smerketa (Inštitut »Jožef Štefan«), urejanja arhiva muzeja in preučevanja pisalnih strojev. V Muzeju krščanstva na Slovenskem pri preučevanju ni bilo odstopanj. V Narodni galeriji so se vsa preučevanja

vključena v program za leto 2018 nadaljevala. V letno poročilo so le zapisali: »Projekt *Andrej Herrlein* (1738-1817) smo opustili zaradi odpovedi sodelovanja avtorja razstave med letom.«.⁵

V okviru izvajanja nalog javne službe državnih muzejev, so kustosi sodelovali s številnimi strankami/uporabniki in posredovali informacije o muzejskih zbirkah, ki jih hranijo. Pri obveznostih strokovnih delavcev zavzema tovrstno delo pomemben delež zaradi strokovno in časovno zahtevnega dela (svetovanje pri opredeljevanju predmetov dediščine in iskanju virov in referenc). Po podatkih iz letnih poročil je bilo število zunanjih uporabnikov muzejskega gradiva v dokumentaciji ponovno največje v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije (586 uporabnikov, od tega 358 v fototeki), Narodnem muzeju Slovenije (277 uporabnikov), Slovenskem etnografskem muzeju (100 uporabnikov), Tehniškem muzeju Slovenije (24 uporabnikov) in Prirodoslovnem muzeju Slovenije (20 uporabnikov). Informacije o kulturni dediščini posredujejo zainteresirani javnosti tudi zaposleni bibliotekarji v knjižnicah muzejev. Največ zunanjih uporabnikov knjižnice so zabeležili v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije (154 uporabnikov), Prirodoslovnem muzeju Slovenije (150 uporabnikov), Narodni galeriji (142 uporabnika), Slovenskem etnografskem muzeju (107 uporabnikov) in Narodnem muzeju Slovenije (90 uporabnikov). Obisk in izposoja sta v knjižnicah muzejev zadnjih letih nekoliko upadla, kar je posledica digitalizacije, ki je vse bolj prisotna pri načinu študija. Skupno je v državnih muzejih zaposlenih 11 bibliotekarjev, od tega 5 v Narodnem muzeju Slovenije.

V letu 2018 je bilo za leto 2018 v muzejih načrtovanih skupno 1.252 službenih poti, opravljenih pa je bilo 1.823 poti, kar je v povprečju na zaposlenega 8,9 (7,8 v letu 2017) službene poti. Od tega je bilo 1.556 poti ali 85 % službeni poti po Sloveniji, 250 poti ali 14 % v evropske države in 17 poti ali 1 % v izven evropske države. V primerjavi s preteklim letom se je zmanjšalo število službenih poti v evropske države in izven evropske države. Glede na strukturo zaposlenih v javnih zavodih je bilo opravljenih 11 % službenih poti uprave, 78 % zaposlenih strokovnih delavcev in 11 % zaposlenih v tehničnih službah in informatiki. Nadaljnja analiza podatkov po krajih opravljenih službeni poti kaže na to, da je bilo v evropske države opravljenih 26 službenih poti (10,4 %) zaposlenih v upravi, 200 službenih poti (80 %) zaposlenih v strokovni dejavnosti in 24 službenih poti (9,6 %) zaposlenih v tehničnih službah in informatiki. V izven evropske države je bilo opravljenih 6 službenih poti (25 %) zaposlenih v upravi (Narodni muzej Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej in Tehniški muzej Slovenije) in 11 službenih poti (75 %) zaposlenih v strokovni dejavnosti (Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej in Tehniški muzej Slovenije). Nekaj službenih poti je bilo opravljenih na Kitajsko.

⁵ op. zaradi upokojitve kustosa Narodne galerije, ki je bil nosilec strokovnega proučevanja za izvedbo razstavnega projekta (avtor razstave).

Predstavljanje dediščine javnosti

V državnih muzejih je bilo v letu 2018 obiskovalcem na voljo 82 stalnih in 25 občasnih razstav. V Poročilu o izvajanju naloga javne službe v državnih muzejih za leto 2017 je bilo navedeno bistveno večje število občasnih razstav, in sicer 74. Za leto 2018 je število manjše, zaradi spremenjene metodologije, saj se navajajo v tem delu poročila le občasne razstave, ki so bile financirane iz sredstev državnega proračuna. Teh je bilo 25. V nadaljevanju je v priloženih tabelah naveden seznam naslovov razstav. S ciljem, da bi se na stalne razstave obiskovalci znova vračali, so v muzejih poskrbeli za posodabljanje in dopolnjevanje stalnih postavitev. V letu 2018 je bilo posodobljenih in/ali dopoljenih z novimi predmeti 9 stalnih razstav.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije je bila v letu 2018 izvedena prenova stare barjanske diorame. V stari postavitvi so odstranili škodljive materiale, nekatere eksponate pa shranili v depo in jih nadomestili s predstavitvijo novih. Z inovativnim postopkom so izdelali material za novo ureditev, restavrirali poslikavo v ozadju in poskrbeli za neškodljivo osvetlitev. Izdelali so nov model kraške jame in jo dopolnili z novimi primerki. Za boljšo dostopnost do informacij obiskovalcem, so pripravili nove vsebine za zvočne vodiče po stalni razstavi, v petih jezikih. Prenovili so tudi del entomološke zbirke. Vsebine pred gozdno dioramo so ustrezno osvetlili. Film o nastanku Zemlje so opremili z možnostjo izbire med različnimi verzijami (tudi za gluhe in naglušne). Pred muzejsko stavbo (vhod Prešernova) je bila izvedena nova zaščita in ustrezna predstavitev tektonske krogle. Z novim nadstreškom je tektonska krogla zaščiten pred padavinami in vlago iz tal, saj so kroglo položili na pralne plošče, položene na utrjen pesek. Nadalje so na kovinski nosilec položili tektonsko kroglo v pravilni orientaciji, da obiskovalec lahko prepozna njene značilnosti. Dostopnost informacij v slovenskem in angleškem jeziku po novem omogoča interpretacijska tabla, postavljena ob eksponat. Prirodoslovni muzej Slovenije skrbi tudi za botanični vrt Juliana v Trenti (vrtnarska in druga dela). Tudi v letu 2018 so pripravili program vodenj in izdali zloženko. V Slovenskem etnografskem muzeju so poleg dopolnjevanja obstoječe stalne razstave, realizirali novo stalno razstavo *Lectarstvo je krajcarkšeft: Krbavčičeva svečarska in medicarska delavnica in trgovina iz Ljubljane*. Deli stalne razstave so bili dopolnjeni z novimi vsebinami ter do sedaj redkeje razstavljenimi predmeti iz depojev, ki so dosedanje postavitev muzeološko in oblikovno osvežili. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije so z avdio in video vsebinami ter ekrani na dotik, »klasično« predstavitev družbeno političnega dogajanja dopolnili z vsakdanjimi temami, ki so postale izhodišče za podajanje novih pedagoških in andragoških vsebin ter muzejsko promocijo. Slovensko zgodovino 20. stoletja muzej popularizira še s predstavitvijo dogodkov o obdobju 1. svetovne vojne in socializma. V Tehniškem muzeju Slovenije je bila v letu 2018 odprta temeljito prenovljena stalna razstava z naslovom »*Pozor, elektrika*«. Razstava

je rezultat večletnega strokovnega dela zaposlenih v muzeju na področju preučevanja predmetov, ki se hranijo v muzejskih depojih in dokumentacije o predmetih - dokumentov, slikovnega gradiva, načrtov in publikacij ter opravljenega dela na terenu. Predstavitev muzejskih predmetov, povezanih z zgodovino elektrifikacije na Slovenskem, omogočajo tudi strokovno izvedeni konservatorsko-restavratorski postopki na razstavljenih predmetih, ki so jih opravili v delavnicah muzeja. Razstavo nadgrajuje multimedijska tehnologija in možnost izvajanja interaktivnih poizkusov. Muzej krščanstva na Slovenskem in Narodna galerija svoji stalni postavitvi sprotno vzdržujeta.

Tabela 4: Število in naslovi stalnih razstav, ki so bile na ogled obiskovalcem v državnih muzejih v letu 2018.

Javni zavod	Število stalnih razstav	Naslov razstave
Narodni muzej Slovenije	14	<ul style="list-style-type: none"> • Egipčanska zbirka v Narodnem muzeju Slovenije (postavljeno 2016, posodobitev/dopolnitev 2017) • Lapidarij Narodnega muzeja Slovenije (postavljeno 2006, posodobitev/dopolnitev 2016) • Rimske zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2014) • Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2014, posodobitev/dopolnitev 2017) • Prazgodovinski zakladi NMS (postavljeno 2015, do septembra 2017) • Železnodobne zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2017) • Zgodovinske in umetnostne zbirke (NMS Metelkova) (postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2017) <p>V dislocirani enoti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzejska predstavitev interierjev (grad Snežnik; postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2015) <p>Na drugi lokaciji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalna razstava (Blejski grad; postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2016) • Prva Slovenska knjiga (Blejski grad; postavljeno 2011) • Kamni govorijo (grad Sevnica; postavljeno 2008) • Hrušica/Ad Pirum (v gostišču Stara pošta, Podkraj; postavljeno 1992, posodobitev/dopolnitev 2013) • Skrite zgodbe grajskih zidov (grad Bogenšperk; postavljeno 2011) • Grajsko pohištvo 18. in 19. stoletja na Slovenskem (grad Rajhenburg; postavljeno 2012, posodobitev/dopolnitev 2013)
Prirodoslovni muzej Slovenije	3	<ul style="list-style-type: none"> • Stalne razstave Prirodoslovnega muzeja Slovenije (postavljeno 1945, zadnja posodobitev/dopolnitev 2018) • Tektonska krogla (postavitev 2018)

		<p>V dislocirani enoti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Alpski botanični vrt Juliana (Trenta) (postavitev 1926, zadnja posodobitev/dopolnitev 2018)
Slovenski etnografski muzej	3	<ul style="list-style-type: none"> Med naravo in kulturo (postavitev 2006, posodobitev/dopolnitev 2018) Jaz, mi in drugi : podobe mojega sveta (postavitev 2009, zadnja posodobitev/dopolnitev 2018) Krbavčičeva svečarska in lectarska delavnica in trgovina iz Ljubljane (postavitev 2018)
Muzej novejše zgodovine Slovenije	4	<ul style="list-style-type: none"> Slovenci v 20. stoletju (postavitev 1996, posodobitev/dopolnitev 2018) <p>V dislocirani enoti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trapisti v Rajhenburgu (grad Rajhenburg) (dopolnitev 2017) Slovenski izgnanci 1941-1945 (grad Rajhenburg) (dopolnitev 2017) Kazenske ustanove na gradu Rajhenburg 1948-1966 (grad Rajhenburg) (dopolnitev 2017)
Tehniški muzej Slovenije	53	<p>Stalne razstave v Bistri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Stalna zbirka Slovenski lovski muzej (postavitev 1975, zadnja posodobitev/dopolnitev 1977) Stalna zbirka ribiškega oddelka (postavitev 1982, zadnja posodobitev/dopolnitev 1987) Ribe v slovenskih vodah (postavitev 2008) Tekstilije nekoč in danes (postavitev 2002 in 2003) Suknarstvo na Slovenskem (postavitev 2003) Tekstilna industrija na Slovenskem (postavitev 1975, zadnja posodobitev/dopolnitev 2016) Titovi avtomobili (postavitev 1986, zadnja posodobitev/dopolnitev 2016) Avtomobilska zbirka v Bistri (postavitev 1985, zadnja posodobitev/dopolnitev 2015) Naš dragi avto (postavitev 2014) Motorna kolesa (postavitev 1985, zadnja posodobitev/dopolnitev 2010) Od lekarne do bencinskega servisa (postavitev 1995, zadnja posodobitev/dopolnitev 2011) Motorji iz Kopra (postavitev 1999) Zbirka TAM / Avtomontaža (postavitev 2001, zadnja posodobitev/dopolnitev 2015) Dve kolesi in par nog (postavitev 2009, zadnja posodobitev/dopolnitev 2010) Prototipi motornih koles Marijana Vračka (postavitev 2008) Rekonstrukcija avtomehanične delavnice iz sredine 20. stoletja (postavitev 2011) Razstava vozil v samogradnji, prototipov in študijskih vozil (postavitev 2012)

		<ul style="list-style-type: none"> • Makete letal domačih konstrukcij (postavitev 2015) • Edvard Prodan in njegov inovativni stroj za brezkončno tiskanje (postavitev 2011) • Pridobivanje lesa in energije v gozdu (postavitev 2011, zadnja posodobitev/dopolnitev 2012) • Furnirnica na vodni pogon (postavitev 2010) • Lesne obrti (postavitev 2008, zadnja posodobitev/dopolnitev 2009) • Žagarstvo (postavitev 2006) • Gozdarstvo (postavitev 1987) • Industrija stolov (postavitev 2006) • Vodni pogoni (postavitev 1999, zadnja posodobitev/dopolnitev 2005) • Zapisana beseda, Tiskarstvo na Slovenskem (postavitev 2006) • Kovaštvo in kolarstvo (postavitev 2000) • Peka kruha (postavitev 2000) • Mlinarstvo (postavitev 1999) • Orodno kovaštvo (postavitev 1997) • Elektrifikacija Slovenije, Pozor elektrika ! (postavitev 1955, posodobitev/dopolnitev 2018) • Ukročena elektrika - Nikola Tesla (postavitev 1997) • Jurij Vega (postavitev 2002) • Predstavitev Tehniškega muzeja Slovenije in kartuzije Bistra (postavitev 2016, posodobitev/dopolnitev 2017) • Naj se sliši delo! (postavitev 2015) <p>V dislocirani enoti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zgodovina pošte na Slovenskem, Telekomunikacije včeraj, danes, jutri – Razvoj mobilne telefonije na Slovenskem, Zgodovina Polhograjske graščine, Originalni kipi iz Neptunovega vodnjaka, Muzejska pot Dotakni se!, Hiša v parku, Naj se sliši delo! (Muzej pošta in telekomunikacij, Polhov Gradec) (postavitev od 2008 posodobitev/dopolnitev 2015) • Prometni ogledni depo (Soteska) (postavitev 2003, posodobitev/dopolnitev 2016) <p>Na drugi lokaciji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prizorišče človeške smrti Janeza Vajkarda Valvasorja, Slovenec po domovini, Evropejec po duhu: J. V. Valvasor, Geodetska zbirka, Valvasorjeva grafična delavnica (dopolnitev 2017), Lov na grafičnih listih, Valvasorjev pogled v naravo (grad Bogenšperk) (postavitev od 1980 posodobitev/dopolnitev 2017) • Usnjarna Tomaža Godca/Bohinci in usnje (v Bohinjski Bistrici) (postavitev od 1979 posodobitev/dopolnitev 2015) • Ogledni depo v Pivki (realizacija 2017 in 2018) • Gozdna učna pot nad gradom v Bistri (postavitev od 1982, posodobitev/dopolnitev 2017)
--	--	--

Muzej krščanstva na Slovenskem	2	<ul style="list-style-type: none"> • Življenje za samostanskimi zidovi (postavitev 2006 posodobitev/dopolnitev 2014) • Zgodovina krščanstva na Slovenskem (postavitev 2002, posodobitev/dopolnitev 2017)
Narodna galerija	3	<ul style="list-style-type: none"> • Stalna zbirka umetnosti na Slovenskem (postavitev 1928, posodobitev/dopolnitev 2017) • Zoran Mušič: Iz umetniške zbirke Ljubljana, Milade in Vande Mušič (postavitev 2016, posodobitev/dopolnitev 2018) <p>Druge lokacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vladna umetnostna zbirka (grad Brdo, grad Strmol)
Skupaj	82	

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

V državnih muzejih so bile poleg stalnih razstav postavljene tudi nove občasne razstave, ki so rezultat lastne produkcije, sodelovanja z drugimi institucijami ali gostovanja drugih institucij. Nekatere občasne razstave, ki so bile postavljene v letu 2017, so bile javnosti na ogled tudi v letu 2018. Večina občasnih razstav pa je bila pripravljenih in odprtih v letu 2018. Pripravo in realizacijo občasnih razstav javni zavodi načrtujejo v skladu s svojim strateškim načrtom, v programa dela. Glede na proračunske možnosti državnega proračuna in priporočila ministrstva predlagajo v financiranje po pet razstavnih projektov. V skladu s potrjenim programom dela državnih muzejev so bile v letu 2018 javnosti predstavljene naslednje občasne razstave; V Narodnem muzeju Slovenije so bile realizirane vse načrtovane razstave z izjemo odprtja stalne razstave *Numizmatika*, ki so jo zaradi objektivnih okoliščin morali premakniti v leto 2019. Več občasnih razstavnih projektov je bilo povezanih s pomembnimi obletnicami (*Dr. Janez Drnovšek; V dobrih rokah, 60 let Oddelka za konserviranje in restavriranje NMS; 33 dni, 100 let Države Slovencev, Hrvatov in Srbov. 1918–2018*). Občasne razstave so bile v javnosti dobro sprejete, kar izkazuje tudi število obiskovalcev. Najbolj obiskana je bila gostujoča razstava *Zlato kitajskih cesarjev. Zlati predmeti iz obdobja Wanli dinastije Ming – zbirka Dong Bo Zhai (Cesarsko zlato dinastije Ming) (9.510 obiskovalcev od meseca maja do septembra)*. Javnosti je bil predstavljen dragocen in umetelno izdelan nakit, posodje in druge umetnine zbirke iz časa cesarja Wanlija (1573–1620). Predmeti, ki le redko zapustijo Kitajsko, so bili v Sloveniji na ogled prvič. Izjemen uspeh je dosegla tudi lastna občasna razstava *Preteklost pod mikroskopom. Naravoslovne raziskave v muzeju*, ki je bila odprta še v letu 2018. Razstavo je obiskalo 20.423 obiskovalcev, od tega 15.454 v letu 2018 do meseca aprila. V Narodnem muzeju Slovenije je bilo na ogled še nekaj razstav drugih organizacij, za katere je muzej nudil razstavni prostor. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije je bila v letu 2018 obiskovalcem na ogled razstava z naslovom *Naše malo veliko morje* (leta 2017 prejela Valvasorjevo nagrado), ki je bila tudi v letu 2018 zelo dobro obiskana (40.644 obiskovalcev). V muzeju so skrbeli za sprotno obnovo in nadomeščanje okvarjenih mehanskih

interaktivnih elementov in vzdrževanju tehnične opreme, ki je odpovedala zaradi dolgotrajnega delovanja in visokih poletnih temperatur (projektorji, žarnice za projektorje). Razstava je bila zelo zanimiva za šolske skupine, saj se navezuje na več kurikulumov, radi so jo obiskovali tudi turisti. Zabeležili so zelo dober obisk družin, ki so se večkrat vračale k ogledu. Dobro obiskane so bile tudi delavnice. Spremljevalna poljudna publikacije *Naše malo veliko morje* je bila razprodana, zato so izdali drugo, popravljeno izdajo. V muzeju so pripravili v letu 2018 občasno razstavo z naslovom *Kako potujejo semena* in ob tem izdali katalog v treh jezikih. Na razstavi so obiskovalci (6.353 obiskovalcev) izvedeli zanimivosti o tem, kje nastanejo semena, kako raznolika so in kako se raznašajo. Razstavo je dopolnil kratek video posnetek. Razstava *Tektiti –meteoritsko steklo iz vesolja (Zvezdni kamni –tektiti)* je obiskovalcem na enajstih panojih predstavila kaj so tektiti, kako nastanejo, iz česa so, kje so polja tektitov po svetu, kakšne so njihove primarne in sekundarne oblike, značilnosti tektitov iz petih polj in tektite v nakitu. V Slovenskem etnografskem muzeju so leto 2018 so zaznamovale naslednje avtorske razstave kustosov: *Kjer so čebele doma, Morje naše življenje: Odstrti spomini s podstrešja nabrežinske ribiške družine* in *Zmaj vseh zmajev (Zmaji Slovenije med zmaji doma)*. Slednjo so pripravili v sodelovanju z Javnim zavodom Ljubljanski grad. Z razstavo *Kjer so čebele doma* je muzej obeležil prvo praznovanje Svetovnega dneva čebel in Evropsko leto kulturne dediščine ter predstavil čebelarstvo dediščino: avtohtono kranjsko čebelo, panje, panjske končnice ter z njimi povezane vrednote, ki se že stoletja prenašajo iz roda v rod. Razstava je bila pripravljena v sodelovanju z drugimi institucijami in zelo dobro obiskana (9.128 obiskovalcev). Na razstavi *Morje naše življenje: Odstrti spomini s podstrešja nabrežinske ribiške družine* je bilo na ogled več sto predmetov iz družinske zapuščine, ki jo je hranilo pet rodov družine Caharija. Kulturno dediščino Nabrežine in obale Tržaškega zaliva so predstavili s predmeti za ribolov, prodajo rib, notranja oprema in osebni predmet družinskih članov in dokumenti, dopolnjena pa je bila s fotografijami iz družinskega arhiva (3.385 obiskovalcev). Razstavnimi program so dopolnjevale še druge manjše občasne razstave. V Muzeju novejši zgodovine Slovenije so v letu 2018, ob praznovanju 70. obletnice delovanja muzeja, realizirali naslednje odmevnejše razstavne projekte. Na razstavi *R)Evolucija muzeja. Sedemdeset let MNZS* so bila predstavljena vsa obdobja delovanja muzeja in s predstavitvijo najboljših muzealije, ki jih hrani muzej. S projektom se je muzej tudi odzval na Evropsko leto kulturne dediščine. Razstavnimi projekti *Izbrane podobe XX. stoletja - Devet projektov z opredeljenimi cilji, spremljevalni program* je na področju Zgodovine in Zgodovine fotografije predstavi v sodelovanju z različnimi slovenskimi in tujimi institucijami več aktivnosti prek celega leta. Razstavnimi projekti so bili smiselno in terminsko umeščeni v prostore muzeja in na ploščad pred poslopjem muzeja. Ciljni publiki je bila predstavljena zgodovina prelomnih dogodkov s ciljema popularizacije in promocije. V Tehniškem muzeju Slovenije je bil realiziran načrtovan program brez večjih odstopanj. V letnem poročilu muzeja izpostavljajo še

pozitiven odziv na projekt *ICYDK: Intelektualna lastnina za vsakdanjo rabo* – razstavo, ki je gostovala po Sloveniji. V Muzeju krščanstva na Slovenskem so pripravili novi dve občasni razstavi, in sicer z naslovom »*Ljubezni, vere in miru in sprave ne branim se je vere Bogomile...*« in razstavo »*200. obletnica prve uglasbitve pesmi Sveta noč, blažena noč*«, ki je obeležila 200. obletnico prve uglasbitve svetovno znane božične pesmi. V Narodni galeriji so realizirali vse načrtovane razstave, med katerimi je posebej izstopala monografska razstava *Ivana Kobilca »Slikarija je je vendar nekaj lepega...«* na kateri je galerija sistematično predstavila ustvarjalno delo »najbolj priljubljene slikarka vseh časov« in hkrati primerno obeležila tudi 100 letnico Narodne galerije. Razstava je imela izjemen obisk (40.277 obiskovalcev od junija 2018 do februarja 2019). V letu 2018 so bile realizirane tudi druge občasne razstave, med njimi *80 let SAZU, razstava slikarjev članov*, medinstitucionalna razstava, ki je potekala v sodelovanju s SAZU (1.767 obiskovalcev), razstava *Plakati Narodne galerije - 100 let razstav*, ki je bila namenjena zainteresirani strokovni in širši javnosti ob 100-letnici Narodne galerije, na kateri so bili predstavljeni plakati realiziranih razstav Narodne galerije.

Poleg občnih razstav, navedenih v odločbah in financiranih iz sredstev državnega proračuna, v muzejih pripravljajo tudi druge manjše razstave iz lastnih virov kot dopolnitev programa financirane javne službe.

Tabela 5: Število in naslovi lastnih občnih razstav, ki so jih realizirali v muzejih v skladu z izdano odločbo o financiranju in so bile na ogled obiskovalcem v letu 2018 v matični muzejski hiši in dislociranih enotah.

Javni zavod	Število občnih razstav	Naslov razstave
Narodni muzej Slovenije	7	<ul style="list-style-type: none"> • dr. Janez Drnovšek. Razstava ob 10. obletnici smrti dr. Janeza Drnovška • IV. trienale keramike UNICUM 2018 • Oblikovanje prihodnosti. Keramika in njene dimenzije (Shaping the future) • Zlato kitajskih cesarjev. Zlati predmeti iz obdobja Wanli dinastije Ming – zbirka Dong Bo Zhai (Cesarsko zlato dinastije Ming) • 33 dni. 100. obletnica ustanovitve Države SHS (100 let Države Slovencev, Hrvatov in Srbov. 1918–2018) • V dobrih rokah. 60 let Oddelka za konserviranje in restavriranje Narodnega muzeja Slovenije • Vitrine meseca v Knjižnici NMS.
Prirodoslovni muzej Slovenije	5	<ul style="list-style-type: none"> • Naše malo veliko morje (Slovensko morje) (postavljena v letu 2016). • Zanimivi plodovi in semena • Tektiti – meteoritsko steklo iz vesolja

		<ul style="list-style-type: none"> • Svetloba ujeta v kamen (idr. 90 let obročkvalne dejavnosti) • Vitrine četrletja
Slovenski etnografski muzej	3	<ul style="list-style-type: none"> • Kjer so čebele doma • Morje – naše življenje: Odstrti spomini s podstrešja nabrežinske ribiške družine • Zmaji Slovenije med zmaji sveta
Muzej novejše zgodovine Slovenije	2	<ul style="list-style-type: none"> • (R)Evolucija muzeja. Sedemdeset let MNZS • Izbrane podobe XX. stoletja - Devet celovitih projektov
Tehniški muzej Slovenije	1	<ul style="list-style-type: none"> • Martin Sever, oče prvega slovenskega kombija
Muzej krščanstva na Slovenskem	2	<ul style="list-style-type: none"> • 200. obletnica prve uglasbitve pesmi Sveta noč, blažena noč • »Ljubezni, vere in miru in sprave ne branim se je vere Bogomile...«
Narodna galerija	5	<ul style="list-style-type: none"> • Odstiranja – umetnina meseca • 80 let SAZU, razstava slikarjev članov, • Ivana Kobilca »Slikarija je vendar nekaj lepega...« • Plakati Narodne galerije - 100 let razstav • Skrivnosti dolgega življenja - pot umetnine od restavratorskega ateljeja do razstave
Skupaj	25	

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Gostovanja razstav državnih muzejev v drugih institucijah

V okviru medinstitucionalnega sodelovanja in realizacije cilja čim boljše dostopnosti do informacij o muzejski zbirkah v krajih izven matične institucije, so v okviru izvajanja javne službe potekala v letu 2018 tudi gostovanja pripravljenih občasnih razstav. Gostovanja so potekala po različnih lokacijah v Sloveniji in tujini. Iz predstavljenega nabora gostovanj je razvidno, je bilo zelo malo predstavitev predmetov in zbirk slovenske dediščine v tujini.

Tabela 6: Realizacija gostovanj državnih muzejev

Javni zavod, ki je pripravil razstavo	Naslov razstave in kraj gostovanja
Narodni muzej Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • »Bil sem telovadec. Za to sem živel.« 110 let Športnega društva Tabor in 90 let sokolskega doma na Taboru: Športno društvo Tabor (Ljubljana, Slovenija) • Fronte se počinju buditi. Rudolf Cvetko i prvi svjetski rat (Fronte se začinjajo prebujati. Rudolf Cvetko in prva svetovna vojna): Zgodovinski in pomorski muzej Istre (Pulj, Hrvaška) • Akademski slikar BRANKO SUHY in tradicija v umetnosti: Festivalna

	dvorana in <i>Blejski grad</i> (Bled, Slovenija)
Prirodoslovni muzej Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • 90- let obročkanja ptic v Slovenije: NR Škocjanski zatok (Koper, Slovenija) • Skrivnostni svet kamna (Živeti s kristali, Eklogit - plemenita kamnina s pohorja, Zvezdni kamni. Tektiti in Kamen v obliki): Paviljon NOB (Tržič, Slovenija) • V kraljestvu gliv: TNP, Center TNP Bohinj, (Stara Fužina, Slovenija) • Tektiti - meteoritsko steklo iz vesolja (zvezdni kamni - tektiti): CD (Mineralfest) (Ljubljana, Slovenija) • Iz zakladnice rudnika Sitarjevec pri Litiji • 80. let neveljskega ledenodobnega velikana, Jurski amoniti iznad Mežiške doline, Veliki štirje - zanimivi triasni polži Pece: Minfos, 46. mednarodni dnevi mineralov, fosilov in okolja, Dvorana tržiških olimpijcev, (Tržič, Slovenija) • Odsevi časa: iz geološke zakladnice Rafaela Terpina: Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, Rudniška geološka zbirka pri jašku Frančiške (Idrija, Slovenija)
Slovenski etnografski muzej	<ul style="list-style-type: none"> • Nesnovna kulturna dediščina Slovenije v luči Unescove Konvencije (potujoča panojska razstava): MK RS, Cankarjev dom (Ljubljana, Slovenija), Izrael, KIC Budo Tomović (Podgorica, Črna gora), Konzulat Republike Slovenije (Lublin, Poljska), Sprejem ob dnevu državnosti (Tirana, Albanija), Konzulat Republike Slovenije (Varšava, Poljska), Slovenski generalni konzulat (München, Nemčija), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine (Sarajevo, Bosna in Hercegovina), Muzej grada Zenica (Bosna in Hercegovina), Narodna knjižnica Brasilie (Brazilija), Sofia City Garden (Bolgarija), Literarna hiša @Lettretage (Berlin, Nemčija) • Zmaj vseh zmajev - Razstava po avtorski zasnovi Marka Freliha, kustosa SEM: Ljubljanski grad (Ljubljana, Slovenija) • Na rovaš: Belokranjske soseske zidanice in Soseska Drašiči: Belokranjski muzej, Ganglovo razstavišče (Metlika, Slovenija) • Baba Wa Bambuti: Obisk misijonarja in antropologa Paula Schebeste na Slovenskem 1933 in njegova afriška zbirka v Slovenskem etnografskem muzeju: Muzej krščanstva na Slovenskem (Stična, Slovenija) • Božo Račič – Kume - Spominska razstava ob 130. obletnici rojstva: Pastoralni center Črnomelj (Črnomelj, Slovenija)
Muzej novejše zgodovine Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Kaj čudežnega je v vojni?: Fundacija poti miru v Posočju (Kobarid, Slovenija), Park vojaške zgodovine Pivka (Pivka, Slovenija) • Ljubljana pred sto leti: Fundacija poti miru v Posočju (Kobarid, Slovenija), Mestni muzej Litija (Litija, Slovenija) • Slovenci v nemških koncentracijskih taboriščih: MNZ Celje (Celje, Slovenija) • Lesket filmskih trenutkov: Ljubljanski grad (Ljubljana, Slovenija) • Biti begunec: Evropska zgodba / Being Refugee: A European Narrative: Wien Museum (Dunaj, Avstrija), Gimnazija Škofja Loka (Škofja Loka, Slovenija) • V iskanju svobode: 1968-2018 / In search of freedom: 1968-2018: Dom Spotkań z Historią (Varšava, Poljska), University of Barcelona Solidarity Foundation : EUROM (Monjuic castle, Barcelona, Španija)

	<ul style="list-style-type: none"> • Začasna meja. Življenje in hrepenenje v coni A (1945—1947) v Goriškem muzeju: Goriški muzej (GM) (Nova Gorica, Slovenija) • Fotografska razstava Lep pozdrav, saj veš čigav ...: Nova Ljubljanska banka (Ljubljana, Slovenija) • Potujoča razstava Ana Frank – zgodba za sedanost: Ekonomska šola Ljubljana, OŠ Gorica, OŠ Danila Lokarja, Ajdovščina, Velenje, OŠ Ankaran, OŠ Ivana Cankarja, Vrhnika (Ljubljana, Ajdovščina, Velenje, Ankaran, Vrhnika, Slovenija) • 1942 -43 la Storia che ci ri-guarda - Il dottor Mario Cordaro e gli asrtisti sloveni e croati nel campo di concentrametno Gonars: Istituto Friulano per la Storia del Movimento di Liberazione (Palazzo Morpurgo, Videm, Italija) • 100. obletnica ustanovitve Države Slovencev, Hrvatov in Srbov (medistitucionalna razstava): Narodni muzej Slovenije, MNZS in Arhiv Republike Slovenije (Metelkova, Ljubljana, Slovenija)
Tehniški muzej Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Laserji / Supersvietlost: Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja in Zajednica tehničke kulture Rijeka (Reka, Hrvaška) • ICYDK / Če slučajno še ne veš: intelektualna lastnina za vsakdanjo rabo: Mestna občina Ljubljana (Ljubljana, Krakovski nasip, Slovenija), Občina Ajdovščina (Ajdovščina, Slovenija), Osnovna šola Polhov Gradec (Polhov Gradec, Slovenija), Tehniški šolski center Maribor (Maribor, Slovenija) • Hiperpovezani muzeji: Novi pristopi, novi obiskovalci (Nacionalni muzeji Slovenije): Muzejska ploščad (Ljubljana, Slovenija) • Z Elanom do zvezd: Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb (Zagreb, Hrvaška) • Polhov doživljajski park: Krakovski nasip (Ljubljana) • Rod Štefe in Arpada: Ris v Slovenji: Občina Žužemberk (Grad Žužemberk, Žužemberk, Slovenija)
Narodna galerija	<ul style="list-style-type: none"> • Praznujmo skupaj! 100 let Narodne galerije (1918-2018): Ministrstvo za kulturo RS – avla (Ljubljana, Slovenija) • Umetnost za nove dni. Kipi iz Vladne umetnostne zbirke: Dolenjski muzej (Novo mesto, Slovenija) • 100 let Narodne galerije!: Arboretum Volčji Potok (Volčji Potok, Slovenija), Mladinska knjiga trgovina (Ljubljana, Slovenija), Veleblagovnica NAMA (Ljubljana, Slovenija) • Hiperpovezani muzeji: Novi pristopi, novi obiskovalci: Slovenski etnografski muzej in ICOM Slovenija (Ljubljana, Slovenija) • Fotografska razstava detajlov umetnin Narodne galerije na Jakopičevem sprehajališču: Turizem Ljubljana (Ljubljana, Slovenija) • Slikar Jurij Šubic (1855–1890) na klasičnih grških tleh: Numizmatični muzej (Atene, Grčija).

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Na stalnih razstavah v matični muzejskih stavbnih in dislociranih enotah, lastnih občasnih razstavah ali na razstavah, ki so gostovale v drugih muzejih ter predmetov, ki so v izposoji, je bilo javnosti

predstavljenih 45.663 predmetov⁶, od skupno 596.202 muzejskih predmetov, vpisanih v inventarne knjige muzejev do 31.12.2018. Na podlagi primerjave števil se ugotavlja, da je bilo javnosti predstavljenih 7,6 % predmetov, oziroma brez podatka za »gostovanja razstav v drugih muzejih«, za Slovenski etnografski muzej 5,1 % (5,5 % v letu 2018) vseh inventariziranih predmetov, ki jih hranijo muzeji. Za 10 % se je povečalo število razstavljenih predmetov na stalnih razstavah v primerjavi s preteklim letom.

Pri realizaciji selitve in predstavitve zbirk muzejev v oglednem delu Depojev državnih muzejev v Pivki so bile izvedene vse načrtovane aktivnosti, vključno s konserviranjem, postavitvijo ter ureditvijo zbirk s predstavitvenimi besedili v oglednem delu depojev. S pomočjo študentskega dela so bili izvedeni načrtovani spremljevalni programi in omogočen vpogled v vsebinsko raznovrstne zbirke nacionalne dediščine, ki si jih je ogledalo 8.311 obiskovalcev.

Tabela 7: Število razstavljenih predmetov premične kulturne dediščine v letu 2018.

Javni zavod	Stalna razstava	Stalna razstava v dislocirani enoti	Občasna razstava	Gostovanja razstav v drugih muzejih	V izposoji drugim javnim zavodom za daljše obdobje	V izposoji drugim javnim zavodom za leto 2018
Narodni muzej Slovenije	7.324	1.603	812	117	335	424
Prirodoslovni muzej Slovenije	2.024	600	401	215	34	83
Slovenski etnografski muzej	4.790	-	928	15.000	15	9
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	2.537	562	122	48 97 fotografij	82	90
Tehniški muzej Slovenije	2.374	1.537	102	145	88	17
Muzej krščanstva na Slovenskem	1.112	0	48	0	13	40
Narodna galerija	482	987	333	28	9	96
Skupaj	20.643	5.289	2.746	15.650	576	759

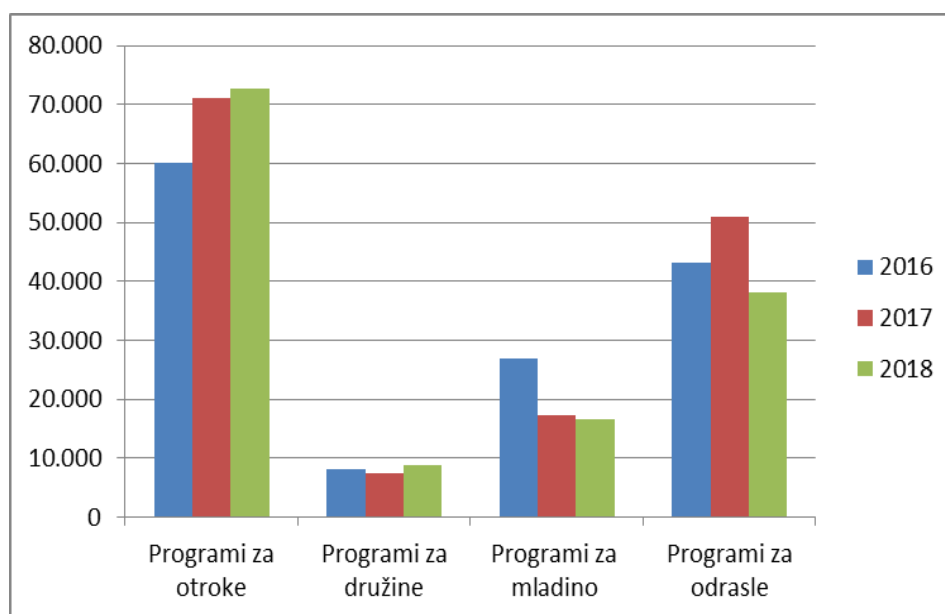
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

⁶ Slovenski etnografski muzej navaja 15.000 razstavljenih predmetov na gostujoči razstavi z naslovom *Zmaj vseh zmajev*

Pedagoško izobraževalna dejavnost

Tudi v letu 2018 so potekale v okviru pedagoško izobraževalne dejavnosti različne aktivnosti namenjene ciljnim skupinam obiskovalcev državnih muzejev: otrokom, mladini (srednješolcem), odraslim in družinam. Pri realizaciji vsebin so v nekaterih muzejih sodelovali tudi zunanji sodelavci in institucijami, pomoč pri izvedbi pa so omogočali študenti in prostovoljci. Za leto 2018 je bila nekoliko spremenjena metodologija zbiranja podatkov za letna poročila. Podatki so se zbirali strukturirano po naslednjih kategorijah za posamezne ciljne skupine: vodeni ogledi, delavnice, rojstni dnevi, vodeni ogledi, delavnice/tečaji, predavanja, seminarji, prilagojeni programi za ranljive skupine, itn. Beležili so se tudi programi, izvedeni izven muzejskih hiš. V letu 2018 je bilo v sedmih državnih muzejih izvedenih skupno 758 programov pedagoško izobraževalnih dejavnosti, od tega: 341 programov za otroke (45 %), 68 programov za družine (9 %), 145 programov za mladino (19 %) in 202 (27 %) programa za odrasle. Skupno število udeležencev programov je bilo 136.188. Največ izvedenih programov so obiskali otroci (72.619 obiskovalcev), sledijo programi za odrasle (38.194 obiskovalcev), programi za srednješolce (16.496 obiskovalcev) in programi za družine (8.879 obiskovalcev). Izraženo v deležih - največ udeležencev pedagoških dejavnosti je bilo otrok (53 %), sledijo odrasli (28 %), mladina (12 %) in družine (7 %).

Graf 1: Število obiskovalcev spremljevalnih programov za otroke, družine, mladino in odrasle v letih 2016, 2017 in 2018.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2016, 2017 in 2018.

Največ obiskovalcev se je v letu 2018 udeležilo spremljevalnih programov izvedenih v Narodni galeriji (33.152 obiskovalcev), Tehniškem muzeju Slovenije (28.355 obiskovalcev), Narodnem muzeju Slovenije (20.357 obiskovalcev) Muzeju novejše zgodovine Slovenije (17.279 obiskovalcev), Prirodoslovnem muzeju Slovenije (15.806 obiskovalcev), Slovenskem etnografskem muzeju (12.519 obiskovalcev) in Muzeju krščanstva na Slovenskem (8.720 obiskovalcev).

Programi namenjeni otrokom so bili najbolj obiskani v Narodni galeriji (24.191 obiskovalcev) in Tehniškem muzeju Slovenije (22.202 obiskovalca). Programi namenjeni družinam so bili najbolj obiskani v Prirodoslovnem muzeju Slovenije (4.118 obiskovalcev) in Tehniškem muzeju Slovenije (2.002 obiskovalca). Programi za srednješolce so bili najbolj obiskani v Narodni galeriji (8.244 obiskovalcev) in Slovenskem etnografskem muzeju (2.348 obiskovalcev). Odrasli so se v večjem številu udeležili programov v Muzeju novejše zgodovine Slovenije (11.136 obiskovalcev) in Prirodoslovnem muzeju Slovenije (6.307 obiskovalcev).

V Narodnem muzeju Slovenije iz bogatega programa ob razstavah izpostavljajo tiste, ki so pozele največ zanimanja. Razprodani so bili vsi termini družinske dogodivščine *Noč ima svojo moč* z lučkami po muzeju, delavnice *Agatha Christie med rokopisi*, vodeni ogledi z degustacijo butičnega piva *Staroegipčanska civilizacija in varjenje piva* pa tudi vodeni ogledi razstave *Zlato kitajskih cesarjev*. V letnem poročilu Narodnega muzeja Slovenije so še zapisali, da se potrjuje, da so kakovostni programi s privlačnim naslovi in njihove premišljene predstavitve ključnega pomena za zagotovitev obiska. Pomembna je tudi turistična promocija in podaljšan odpiralni čas v poletnih mesecih, ki je bil izpolnjen s programom *Preteklost na dotik (Hands-on)*.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije so izvedli načrtovani pedagoški in andragoški program, in sicer tako v muzejski hiši v Ljubljani, kot v alpskem botaničnem vrtu Juliana v Trenti (Juliana). V letnem poročilu so zapisali, da se je pedagoški in andragoški program navezoval na stalno razstavo in aktualne občasne razstave. Sobotne delavnice z naslovom *Razkrita čudesa* so posvetili Evropskem letu kulturne dediščine. Otrokom so predstavili nekaj najpomembnejših eksponatov iz depojev, ki sicer niso na ogled. Ob tem so poudarili pomen muzejskih zbirk ter ohranjanja kulturne dediščine. Poletne naravoslovne delavnice so povezali s stalno razstavo ter občasnimi razstavami. Za šolske skupine so pripravili delavnice po njihovi izbiri. Že deseto leto so študijski krožek *Narava - znana neznanika* za starejše zaključili z manjšo razstavo in jeseni nadaljevali 11. leto v novem študijskem letu. Sodelavci muzeja in številni priznani strokovnjaki so na četrtkovih predavanjih predstavili številne zanimive vsebine, povezane z Evropskim letom kulturne dediščine in 100. obletnico odkritja neveljskega mamuta. Na stalni razstavi so pri vodstvih za najstnike v decembru pilotsko vpletli ustvarjalno razmišljanje v vodenje. Pri učencih spodbujajo njihove inovativne načine gledanja na probleme, ki jih tekom vodenja izpostavijo. Pri tem jim zastavljajo odprta vprašanja, ki spodbujajo

njihovo samostojno razmišljanje v različne smeri. Spodbujajo jih v iskanju različnih poti do rešitve problema. Spodbujajo pa tudi vprašanja učencev in seveda njihovo ustvarjalno domišljijo, da si predstavljajo nikoli videno. V Juliani so izvedli vodenja za odrasle in družine ter šolske skupine. Prirodoslovni muzej Slovenije zelo dobro opravlja svoje poslanstvo na področju vzgoje in izobraževanja, saj preko svojih obiskovalcev, med katerimi je precejšnje število šolske mladine, širi znanja in spoznanja. Statistični podatki o obiskovalcih izkazujejo, da je Prirodoslovni muzej Slovenije pomemben partner v vzgoji in izobraževanju šolske mladine. Študentje, mladina in otroci predstavljajo v Prirodoslovnem muzeju Slovenije skupaj 40 % obiskovalcev, ob upoštevanju obiska v skupinah in individualni obisk.

Tudi v letu 2018 so v Slovenskem etnografskem muzeju nadaljevali s pestrim in bogatim programom za različne ciljne publike. Še vedno so najbolj obiskana oblika različno organizirana vodstva po razstavah, ki vključujejo interaktivnost, doživljanje razstave in ponujajo izkušnjo. Ob razstavi *Morje – naše življenje* in ob 70. letnici smrti pesnika Iga Grudna, ki je bil rojen v Nabrežini, je v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev Slovenski etnografski muzej pripravil posebno prireditev. Največ obiska v muzeju beležijo ob dnevih odprtih vrat: 8. februar, Poletna muzejska noč, Japonski dan 2018. V Tehniškem muzeju Slovenije ob občasnih razstavah največkrat pripravijo tematska vodenja, ker so ugotovili, da s snovanjem novih delavnic porabijo precej časa, potem pa večkrat ugotovijo, da po novih delavnicah ni večjega povpraševanja. Šolske skupine prihajajo v muzej na ogled stalnih zbirk in utečenih delavnic, občasne razstave si izrecno želijo ogledati le izjemoma, oz. si jih ogledajo v okviru splošnega vodenja, zato število novih programov ni tako številčno. Posebej so uspešni programi ob tradicionalnih dogodkih *Dnevi znanosti in tehnike*. Obisk programov je evidentiran v ciljnih skupinah srednješolcev, drugo triado in družinah. V muzeju so ugotovili, da za večje zadovoljstvo obiskovalcev v skupinah večkrat kombinirajo program z delavnicami, prikazi in vodenji. Ob tematskih nedeljah pa se trudijo pritegniti posamične obiskovalce, predvsem družine. Za odrasle so v preteklem letu ponudili dve novi delavnici za kateri pa so kasneje ugotovili, da žal ni bilo dovolj prijavljenih za izvedbo. V Narodni galeriji so izpostavili učinek izobraževalnega dela, saj se število obiskov skupin šoloobveznih osnovnošolcev in dijakov stalno povečuje. Vodeni ogledi z animacijami ter delavnicami imajo pomemben vpliv na občutljive ciljne segmente odraščajočih, bodočih podpornikov Narodne galerije, umetnosti in širše slovenske kulture. Tako kot v drugih državnih muzejih se ukvarjajo s publiko, ki ima posebne potrebe, zlasti s slepimi in slabovidnimi obiskovalci.

Tabela 8: Izvajanje izobraževalnih programov za otroke in družine v letu 2018.

Javni zavod	Programi za otroke			Programi za družine		
	Število vseh programov	Število novih programov	Število obiskovalcev	Število vseh programov	Število novih programov	Število obiskovalcev
Narodni muzej Slovenije	96	13	9.867	11	-	1.934
Prirodoslovni muzej Slovenije	23	4	4.773	11	2	4.118
Slovenski etnografski muzej	26	4	4.847	20	8	560
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	55	19	4.098	1	-	23
Tehniški muzej Slovenije	62	5	22.202	18	4	2.002
Muzej krščanstva na Slovenskem	18	-	2.641	3	-	16
Narodna galerija	61	30	24.191	4	3	226
Skupaj	341	75	72.619	68	17	8.879

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Tabela 9: Izvajanje izobraževalnih programov za mladino in odrasle

Javni zavod	Programi za mladino (srednješolci)			Programi za odrasle		
	Število vseh programov	Število novih programov	Število obiskovalcev	Število vseh programov	Število novih programov	Število obiskovalcev
Narodni muzej Slovenije	37	34	2.280	24	194	6.276
Prirodoslovni muzej Slovenije	15	11	608	13	8	6.307
Slovenski etnografski muzej	17	5	2.348	44	23	4.764
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	32	12	2.022	72	3	11.136
Tehniški muzej Slovenije	20	4	426	28	9	3.725
Muzej krščanstva na Slovenskem	11	-	568	13	-	5.495
Narodna galerija	13	8	8.244	8	7	491
Skupaj	145	74	16.496	202	244	38.194

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Tabele 10: Najbolj obiskani izobraževalni programi po posameznih muzejih glede na ciljno publiko, naslov programa in navedba števila obiskovalcev

Narodni muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Arheologija pa te fore / Na stičišču svetov - stalna arheološka razstava	2.061
	Vodeni ogled Gradu Snežnik / Grad Snežnik	1.825
	150.000 let prazgodovine v eni šolski uri / Na stičišču svetov - stalna arheološka razstava	466
	Branite imperij, barbari prihajajo! / Na stičišču svetov - stalna arheološka razstava	466
Programi za družine	Noč ima svojo moč / stalni razstavi Na stičišču svetov in Zgodovinske in umetnostne zbirke	224
	Delavnice ob Slov. kult. prazniku	210
	Znanstival delavnice	200
Programi za mlade	Arheologija pa te fore / Na stičišču svetov - stalna arheološka razstava	7'8
	Vodeni ogled po razstavi Zlato kitajskih cesarjev / razstava Zlato kitajskih cesarjev	308
	Veččutni vodeni ogled Rimske zgodbe / Stalna arheološka razstava Na stičišču svetov	188
Programi za odrasle	<i>Vodeni ogled Gradu Snežnik / Grad Snežnik</i>	3.226
	Vodeni ogled po razstavi Zlato kitajskih cesarjev / razstava Zlato kitajskih cesarjev	1.204
	Vodeni ogled po znamenitih arheoloških predmetih / stalna razstava na Stičišču svetov	356

Prirodoslovni muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Programi za tretjo triado osnovne šole - vodeni ogledi, Stalna razstava	1.400
	Programi za tretjo triado osnovne šole - vodeni ogledi, Naše malo veliko morje	(1.400)
	Programi za prvo triado osnovne šole - vodeni ogledi, Stalna razstava	1.354
Programi za družine	Dotikanje dovoljeno, Stalna razstava	3.160
	Dotikanje dovoljeno, Stalna razstava	778
	Poučne računalniške igrice, Stalna razstava	147
Programi za mlade	Programi za srednješolce - vodeni ogledi, Naše malo veliko morje	190
	Programi za srednješolce - vodeni ogledi, Stalna razstava	144
	Programi za študente - vodeni ogledi	87
Programi za odrasle	<i>Predavanja za odrasle izven muzejske stavbe (ni vezano na razstavni projekt)</i>	845
	Krilate in kosmate zgodbe, Stalna razstava	778

	Predavanja, Stalna razstava	669
--	-----------------------------	-----

Slovenski etnografski muzej

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Ogled Razstave Med naravo in kulturo	1.690
	Moj klobuk ima tri lukne	808
	Tkanje s tkalsko deščico (in ogled Med naravo in kulturo)	287
Programi za družine	Kralj Matjaž, kje si doma (stalna razstava Med naravo in kulturo)	122
	V Afriko z bobnom (stalna razstava Med naravo in kulturo v povezavi z razstavo Afrika in Slovenija)	1.094
	Dobrodošli pri čebeli Sivki (razstava Kjer so čebele doma)	62
Programi za mlade	Vodeni ogledi Med naravo in kulturo (povezani s študijskimi programi)	1.056
	Vodeni ogledi Jaz, mi in drugi: podobe mojega sveta	337
	Vodeni ogle Afganistan – slovenski pogledi	96
Programi za odrasle	Izobraževanje v tretjem življenjskem obdobju (Odsev daljnih svetov – Med naravo in kulturo)	496
	Vodstva po občasni razstavi z gosti Kje so čebele doma, Morje naše življenje, Afganistan	282
	Čado	231

Muzej novejšje zgodovine Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Pregledno vodenje po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju, stalna razstava	1.815
	Pričevanje ob dnevu spomina na žrtve holokavsta in predavanje Taboriščni sistemi, stalna razstava	307
	Delavnica Dešifriranje besedil, stalna razstava	129
Programi za družine	Družinske škatle, stalna razstava	23
Programi za mlade	Pregledno vodenje po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju, stalna razstava	1.193
	Učna ura Demokratizacija in osamosvojitvev	190
	Voden ogled občasne razstave Začasna meja. Življenje in hrepenenje v coni A, občasna razstava	125
Programi za odrasle	Predavanja (12) - sredini večeri prve svetovne vojne, Izbrane podobe XX. stoletja	380
	Vodenje po oglednih depojih muzejskih zbirk v Depojih državnih muzejev v Pivki	8.180
	Redna javna vodstva po občasni razstavi	270

Tehniški muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Prikaz Nikola Tesla	1.597
	Tkanje	1.209
	.Prikaz Jurij Vega	763
Programi za družine	Poletna muzejska noč	604
	Prikaz Nikola Tesla / tematske nedelje	196
	Sredi tedna v muzej / vodenja za mlade muzejske raziskovalce med poletnimi počitnicami	44
Programi za mlade	Dnevi elektrotehnike DiZiT	1.664
	Dnevi strojništva DiZiT	964
	Vodenja po stalnih muzejskih zbirkah v slovenskem in tujih jezikih /ang., nem., hrv.)	1.298
Programi za odrasle	Vodeni ogledi po stalnih muzejskih zbirkah v slovenskem in tujih jezikih	2.940
	Brezplačno javno vodenje po razstavi Znanje brez meja / tematske nedelje	41
	Delavnica peke kruha v krušni peče / sobotne delavnice za odrasle	28

Muzej krščanstva na Slovenskem

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Pisarniški mojster Bernard. Življenje za samostanskimi zidovi	575
	Blišč srednjeveških inicial. Življenje za samostanskimi zidovi	30
	Spodbuditi zanimanje za ljudsko ustno izročilo na primeru snovne in nesnovne dediščine	45
Programi za družine	Redna vodenja po stalnih razstavah Zgodovina krščanstva na Slovenskem, Življenje za samostanskimi zidovi	8
	Pesem Sveta noč. blažena noč kot primer nesnovne dediščine in jaslice kot primer snovne dediščine	8
Programi za mlade	Svetla staran temačnega srednjega veka	112
	Spoznavanje vpetosti slovenskega prostora v širši evropski prostor in svet na temelju zgodnjekrščanske sakralne dediščine na Slovenskem,	50
Programi za odrasle	Redna vodenja po stalnih razstavah Zgodovina krščanstva na Slovenskem, Življenje za samostanskimi zidovi	4.130
	Krščanstvo v odnosu do drugih verstev na Slovenskem in po svetu	410
	V Evropskem letu kulturne dediščine spoznavati skupno dediščino na primeru božične pesmi Sveta noč. blažena noč	184

Narodna galerija

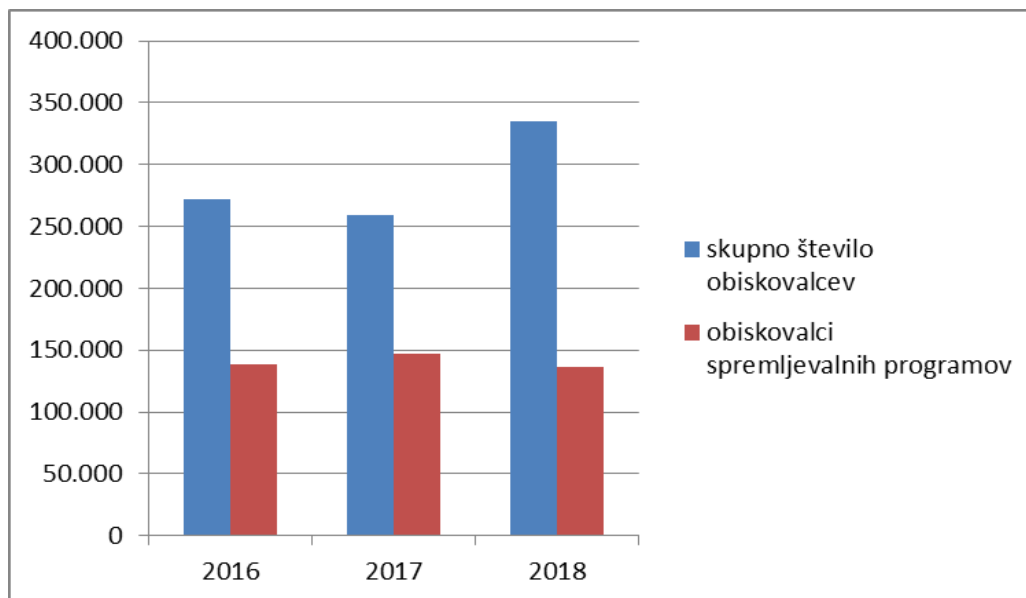
Ciljna	Naslov programa	Število
--------	-----------------	---------

publika		obiskovalcev
Programi za otroke	SZ-OŠ (voden ogled po stalni zbirki za II. in III. triado)	5.499
	Galova skrinja (Stalna zbirka, I. triada)	3.763
	Kje je Gal? (Stalna zbirka, predšolski)	1.660
Programi za družine	IK-družine (vodstva za najavljene družine po razstavi Ivana Kobilca)	128
	IK-družine javno (javna vodstva za družine na razstavi Ivana Kobilca)	55
	IK-Ivanine podobe otrok (vodstvo z delavnico za družine na razstavi Ivana Kobilca)	35
Programi za mlade	SZ-SŠ (voden ogled stalne zbirke za srednješolce)	3.054
	IK-SŠ (voden ogled za srednješolce po razstavi Ivana Kobilca)	2.974
	SZ-študentje	509
Programi za odrasle	IK-odrasli (najavljene skupine odraslih na razstavi Ivana Kobilca)	4.024
	IK-javno (javna vodstva na razstavi Ivana Kobilca)	1.551

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Informacije o spremljevalnih programih objavljajo muzeji v tiskanih in elektronskih medijih (na svojih spletnih straneh, družbenih omrežjih). K dodatnim informacijam in promociji pedagoških programov veliko pripomore sodelovanje muzejev v projektih skupnih aktivnosti (Poletna muzejska noč, Ta vseli dan kulture, Kulturni bazar). Nekateri muzeji celoletni program predstavijo v priložnostni publikaciji.

Graf 2: Skupno število obiskovalcev (evidentiran obisk) in število udeležencev spremljevalnih programov v letih 2016, 2017 in 2018.

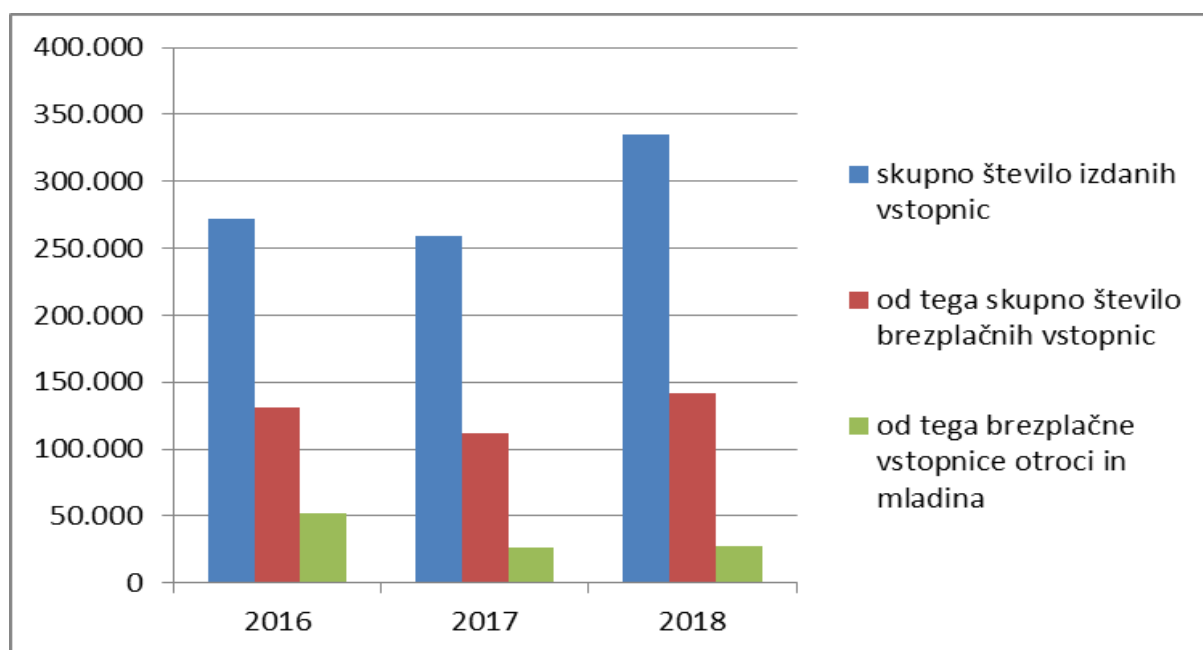

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2016, 2017 in 2018.

Obisk v državnih muzejih

V letu 2018 je sedem državnih muzejev obiskalo skupno 335.548 obiskovalcev. To je 76.697 več obiskovalcev kot v letu 2017. Primerjava skupnega števila obiskovalcev v letu 2018 z letom 2017, kaže glede na kriterij skupnega števila izdanih vstopnic (plačnih in brezplačnih) povečanje števila obiskovalcev za 23 % na letni ravni. Primerjava plačnih in brezplačnih vstopnic kaže na to, da je bilo v muzejih izdanih nekoliko manj kot polovico (42 %) brezplačnih vstopnic, otrokom in mladini je bilo od tega izdanih nekaj manj kot 20 % brezplačnih vstopnic. Brezplačen obisk muzeji omogočajo za ogled stalnih razstav vsako prvo nedeljo v mesecu, 8. februarja (Slovenski kulturni praznik), 18. maja (Svetovni dan muzejev), tretje sobote v juniju (Poletna muzejska noč), 3. decembra (Ta veseli dan kulture), ob odprtju novih razstav in obisku posebnih dogodkov.

Graf 3: Skupno število izdanih vstopnic, od tega skupno število brezplačnih vstopnic, od tega brezplačne vstopnice otroci in mladina v letih 2016, 2017 in 2018.

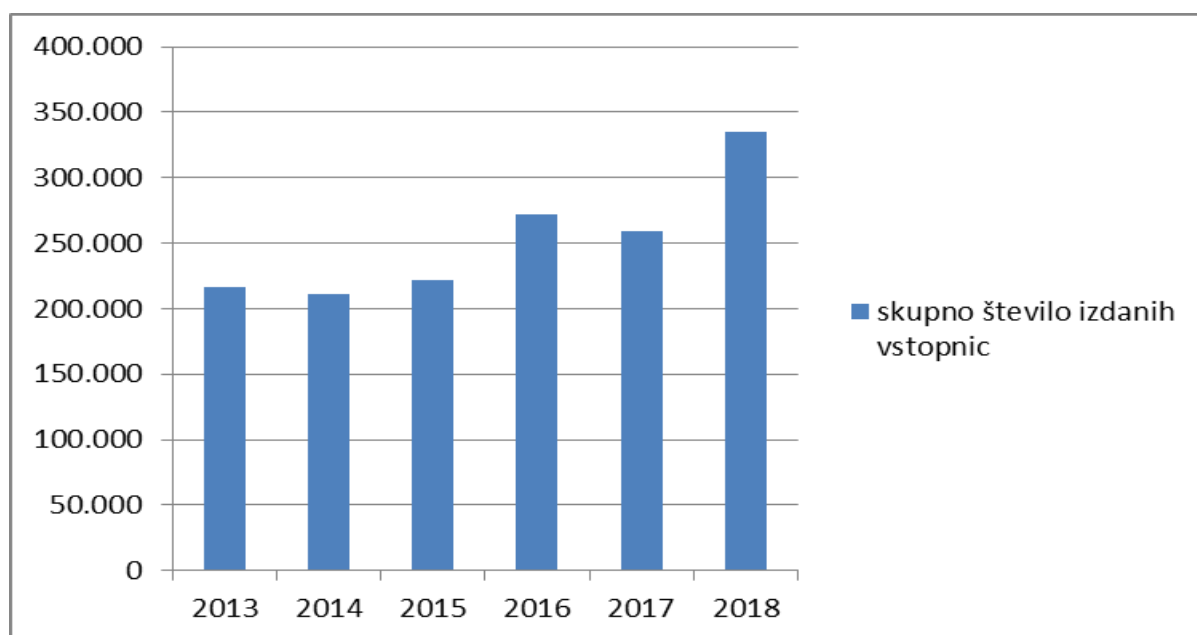
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2016, 2017 in 2018.

Tabela 11: Skupno število izdanih vstopnic v državnih muzejih (evidentiran obisk - plačane in brezplačne vstopnice), od tega brezplačnih (otroci in mladina) ter število uporabnikov digitalnih vsebin, ki so dostopne na spletnih straneh muzejev v letu 2018.

Javni zavod	Skupno število izdanih vstopnic	Od tega skupno število brezplačnih vstopnic	Brezplačne vstopnice otroci in mladina	Število uporabnikov digitalnih vsebin na spletni strani muzeja
Narodni muzej Slovenije - Prešernova	50.522	23.017	8.265	82.445
Metelkova	5.557	3.288	1.072	
grad Snežnik	13.298	1.041	-	
Prirodoslovni muzej Slovenije	41.476	23.196	5.119	60.000
Enota Juliana	5.695	680	460	
Slovenski etnografski muzej	31.089	11.124	3.801	442.001
Muzej novejše zgodovine Slovenije	17.218	8.483	690	582.516
Enota Brestanica	19.230	17.819	2.439	
Tehniški muzej Slovenije - Bistra	34.174	7.173	4.122	103.623
Enota Polhov Gradec	6.637	1.553	275	
Enota Soteska	157	-	-	
Muzej krščanstva na Slovenskem	8.720	2.081	223	2.602
Narodna galerija	101.775	42.654	1.423	92.637
Skupaj	335.548	142.109	27.889	1.365.824

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Graf 4: Skupno število obiskovalcev v državnih muzejih in njihovih dislociranih enotah v letih od 2013 do 2018.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leta 2013,2014, 2015,2015, 2017 in 2018.

Tudi za leto 2018 se iz podatkov v letnih poročilih ugotavlja povečanje števila obiska tujih turistov v državnih muzejih. Iz priložene tabele je razvidno, da se je število tujih turistov naših muzejev v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 15 %. Največ turistov je obiskalo Narodni muzej Slovenije, Narodno galerijo, Slovenski etnografski muzej in Muzej novejšje zgodovine Slovenije. Več kot 5.000 tujih obiskovalcev je imel tudi grad Snežnik, ki je v upravljanju Narodnega muzeja Slovenije. V državnih muzejih se vedno bolj izpostavlja cilj povečanja števila obiskovalcev določene skupine turistov. V publikaciji ARGO 60/2 2017 – Časopisu slovenskih muzejev je objavljen prispevek z naslovom *Programi Narodnega muzeja Slovenije za ciljno skupino turistov* v katerem je avtorica predstavila »strategijo za povečanje ciljne skupine turistov v Narodnem muzeju Slovenije in predstavitev pedagoškega programa, ki so ga razvili za usposabljanje turističnih vodnikov z licenco z namenom oblikovanja novega segmenta obiskovalcev iz ciljne skupine turistov«. ⁷

Tabela 12: Skupno število izdanih vstopnic obiskovalcem iz tujine v državnih muzejih (plačane in brezplačne).

Javni zavod	Število obiskovalcev iz tujine					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Narodni muzej Slovenije	4.633	4.345	8.312	8.572	11.032	13.376
Metelkova	943	1.731	1.746	1.413	1.291	1.457
grad Snežnik	1.643	2.624	2.510	3.129	4.809	5.203
Prirodoslovni muzej Slovenije	5.171	4.772	5.821	6.263	1.394	1.919
Enota Juliana					967	1.774
Slovenski etnografski muzej	1.921	1.567	1.824	2.585	4.466	7.314
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	1.819	2.358	2.006	2.649	5.516	5.785
Enota Brestanica					1.073	1.334
Tehniški muzej Slovenije	1.935	2.127	1.741	1.620	2.589	2.780
Enota Polhov Gradec					169	64
Enota Soteska					-	-
Muzej krščanstva na Slovenskem	1.060	811	1.014	958	1.059	1.282
Narodna galerija	3.322	3.783	4.972	7.581	10.288	11.022
Skupaj	22.447	24.118	29.946	34.770	46.670	53.310

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 in 2018.

Izdajanje publikacij na področju kulturne dediščine

Celovitost izvajanja programskih vsebin javne muzejske službe v delu, ki se nanaša na dostopnost javnosti do informacij dopolnjuje tudi izdajateljska dejavnost. Izdajateljska dejavnost v muzejih se nanaša na izdajanje serijskih publikacij, znanstvenih monografij, strokovnih monografij, zbornikov,

⁷ Breznik, A. 2017. *Programi Narodnega muzeja Slovenije za ciljno skupino turistov*. Argo 60 (2), str. 60-65.

muzejskih časopisov z vsebinami, skladnimi s poslanstvi muzejev. Vsebine v publikacijah, kažejo na rezultate strokovnega dela muzejskih kustosov in zunanjih strokovnih sodelavcev. Z izdajo razstavnih katalogov in vodnikov se dopolnjujejo in nadgrajujejo razstavniki projekti. Prodaja publikacij v muzejskih trgovinah predstavlja tudi vir prihodka muzeja. Publicistično dejavnost in promocijo dopolnjujejo zloženske z informacijami o muzeju in muzejskih zbirkah, razstavah in spremljevalnih programih.

Tabela 13: Izdane publikacije državnih muzejev v letu 2016.

Javni zavod	Naslov publikacije	Avtor
Narodni muzej Slovenije	33 dni : 100. obletnica ustanovitve Države Slovencev, Hrvatov in Srbov	pisci besedil Bojan Balkovec ... [et al.]
	Branko Suhy in tradicija v umetnosti	Branko Suhy
	Dr. Janez Drnovšek : razstava ob 10. obletnici smrti dr. Janeza Drnovška	avtorja besedil Darko Knez, Tomislav Kajfež
	Unicum 2018	urednici Simona Žvanut, Mateja Kos
	Zlato kitajskih cesarjev : zlati predmeti iz obdobja Wanli dinastije Ming	urednica Daša Pavlovič
	V dobrih rokah : 60 let Oddelka za konserviranje in restavriranje Narodnega muzeja Slovenije	odgovorna urednica Nataša Nemeček
	ARGO 61/1	
	ARGO 61/2	
	Severnoemonsko grobišče, Kozolec II*	urednica Alenka Miškec
	Rimska vojaška oprema iz reke Ljubljanice*	Janka Istenič
Prirodoslovni muzej Slovenije	Kako potujejo semena How do seeds travel Wie verbreiten sich die Samen	Špela Pungaršek Špela Pungaršek Špela Pungaršek
	NAŠE malo veliko morje (ponatis)	Staša Tome (ur.)
	Alpski botanični vrt Juliana v Trenti : koledar dogodkov ob Evropskem letu kulturne dediščine 2018	Valerija Babij
	99 rastlinskih vrst alpskega botaničnega vrta Juliana v Trenti (ponatis), verziji še v nemškem in angleškem jeziku	Špela Pungaršek
	Predavanja v Prirodoslovnem muzeju Slovenije ob Evropskem letu kulturne dediščine	Matija Križnar (ur)
	Scopolia	Boris Kryštufek (ur.)
	Acta entomologica Slovenica	Andrej Gogala (ur.)
	Slovenski etnografski muzej	Etnolog: glasnik Slovenskega etnografskega muzeja
Sveča je dogorela: Spomini Jakoba, Aleša in Andreja Krbavčiča na svečarsko in medicarsko delavnico Jakoba Krbavčiča		mag. Andrej Dular
Kjer so čebele doma		Barbara Sosič, dr. Bojana Rogelj Škafar

	Morje - naše življenje	mag. Polona Sketelj
	I, we and others: Images of my world: The Slovene Ethnographic Museum Permanent Exhibiton in Short	Sonja Kogej Rus in Janja Žagar, ur., mag. Andrej Dular, mag. Polona Sketelj, dr. Nena Židov, mag. Inja Smrdelj, dr. Marko Freljih, mag. Daša Koprivec
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	Foto antika : bilten. – Št. 35 (2018).	Odgovorni urednik Damir Globočnik
	Ivan Rudolf : ob 120-letnici rojstva.	Irena Uršič idr., uredila Irena Uršič
	Fototeka : 20th century in photographs of the National Museum of Contemporary History.	Ivo Vraničar idr., uredila Kaja Širok, Ivo Vraničar
	(R)evolucija muzeja : 70 let povezujemo : Muzej novejšje zgodovine Slovenije : [1948-2018 : 70 zgodb o XX. stoletju].	Kaja Širok idr., uredila Monika Kokalj Kočevar
	Museum (r)evolution : 1948-2018 : Muzej novejšje zgodovine Slovenije.	Kaja Širok idr., uredili Kaja Širok, Monika Kokalj Kočevar
	Plonk listki.	Nataša Robežnik
	Pedagoški programi : šolsko leto - Letn. 6 (2018/2019). -	Nataša Robežnik, Monika Kokalj Kočevar, Monika Močnik
Tehniški muzej Slovenije	Znanje brez meja	Orest Jarh, Milojka Čepon, Marko Freljih, Edvard Kobal, Marija Strojnik, Blaž Šef, Martina Orehovec, Estera Cerar, Irena Marušič, Miha Jeršek, Barbara Rezar Grilc, Ajda Kozjek, Ana Katarina Ziherl
	Vodnik po muzeju	Vsi kustosi TMS
Muzej krščanstva na Slovenskem	Zaklad pisarja Bernarda	Tadej Trnovšek
	Sveta noč, blažena noč: 200-letnica uglasbitve in prve izvedbe božične pesmi (1818-2018)	Nataša Polajnar Freljih
Narodna galerija	Neorealizem. Nova podoba v Italiji, 1932-1960, <i>sozaložništvo Galerija Fotografija</i>	Enrica Vignanoó, Arturo Carlo Quintavalle
	Likovni umetniki SAZU. Ob 80 letnici Slovenski akademije znanosti in umetnosti	mag. Mateja Breščak, dr. Andrej Smrekar
	Konservator-restavrator: povzetki mednarodnega strokovnega srečanja, sozaložništvo Društvo restavratorjev Slovenije in Skupnost muzejev Slovenije	Nataša Nemaček
	Albanska špijonka: povest iz balkanske vojne, sozaložnik Slovenski center PEN	Izidor Cankar, Narte Velikonja
	Pesmi iz Galerije	Andrej Rozman Roza
	Programi za otroke in družine januar - junij in september - december 2018	Tjaša Debeljak Duranovič, Nataša Braunsberger
	Programi za odrasle, januar - junij in september-december 2018	Tjaša Debeljak Duranovič
	Interaktivne zgodbe, letak, sozaložništvo NEXTO	Michel Mohor
	Izobraževalni programi za vrtce, osnovne šole in srednje šole; šolsko leto 2018/2019	Tjaša Debeljak Duranovič
	Odkrivajmo Evropo; Poljska, Italija, Avstrija,	Tjaša Debeljak Duranovič

	Finska, Nizozemska, Rusija, Francija, Hrvaška, Grčija, Nemčija, Češka, Španija	
	Ivana Kobilca (1861-1926): " <i>Slikarija je vendar nekaj lepega...</i> " vodnik po razstavi	Michel Mohor
	Ivana Kobilca (1861-1926): " <i>Painting is something beautiful...</i> " guidebook to the exhibition	Michel Mohor
	Ivana Kobilca: potovanja	Tjaša Debeljak Duranovič
	Ivana Kobilca (1861-1926): " <i>Slikarija je vendar nekaj lepega...</i> "	Nataša Ciber, dr. Barbara Jaki, dr. Alenka Simončič
	<i>Skrivnosti dolgega življenja. Pot umetnin od restavratorskega ateljeja do razstave, zloženska</i>	mag. Martina Vuga, Tina Buh

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018

Mednarodno sodelovanje in projekti Evropske unije

Državni muzeji so bili tudi v letu 2018 vključeni v mednarodno sodelovanje in izvajanje evropskih projektov. Vključevanje v mednarodna sodelovanja je potekalo s ciljem dviga splošne prepoznavnosti pomembnih kulturnih vsebin naše premične kulturne dediščine v mednarodni javnosti. Dodatnih sredstev za izvajanje evropskih projektov ministrstvo ni zagotovilo.

Tabela 14: Projekti financirani in sofinancirani iz sredstev v letu 2018

Javni zavod	Naslov projekta	Nosilec projekta in trajanje projekta	Sodelujoče države
Narodni muzej Slovenije	Ceramics and its Dimensions	Državni muzej porcelana Porzellanikon, Selb, Nemčija, od 1. 12. 2013 do 30. 11. 2018	Nemčija, Češka, Estonija, Finska, Irska, Italija, Srbija, Španija, Slovenija
	Čezmejna destinacija kulturnega in zelenega turizma Claustra Alpium Iuliarum - CLAUSTRAP+	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, od 1. 8. 2017 do 31.1. 2020	Slovenija, Hrvaška
Slovenski etnografski muzej	SWICH – Sharing a World of Inclusion, Creativity and Heritage / Delitev sveta inkluzije, ustvarjalnosti in dediščine	Weltmuseum Wien (AT), National Museum of World Cultures, Leiden/Amsterdam/Berg-en-Dal (NL), Musée Royal de l'Afrique Centrale, Tervuren (BE), Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée, Marseilles (FR), National Museums of World Culture, Stochkolm/Göteborg (SE), Linden-Museum, Stuttgart (DE), Museo Nazionale Preistorico Etnografico »Luigi Pigorini«, Rome (IT),	Slovenija, Avstrija, Nizozemska, Belgija, Francija, Švedska, Nemčija, Velika Britanija, Španija

		Museum of Arhaeology and Anthropology, Cambridge (UK), Museum of World Cultures, Barcelona (ES), Culture Lab – International Cultural Expertise (BE) od 1.10.2014 do 30.9.2018; SEM v projektu od 11.3.2015 do 30.9.2018	
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	Biti begunec: Evropska zgodba; Being Refugee: A European Narrative	Avstrijska akademija znanosti, od 2.1.2017 do 31.01.2019	Avstrija
	V iskanju svobode: 1968-2018; In search of freedom: 1968-2018	Beletrina, od januar 2018 do februar 2019	Slovenija
	Memory Walk: Engaging young people in Active Commemoration to Combat Discrimination/ Po poteh spomina: Vključevanje mladih v aktivno spominjanje preteklosti za boj proti diskriminaciji	Stiftung Wannsee Forum - Berlin od 2017 do 2018	Nemčija
Tehniški muzej Slovenije	Sounds of Changes	Swedish Air Force Museum od 1.9.2018 do 30.9.2019	Švedska
	ICYDK: Če slučajno še ne veš	Tehniški muzej Slovenije od 13.3.2018 do 12.3.2019	Slovenija
	Polhov doživljajski park	Občina Dobrova – Polhov Gradec od 1.1. do 30.10.2018	Slovenija
	Lokalni produkti Blagajevе dežele	1.7.2018-31.7.2019	Slovenija
	Noč ima svojo moč	Hiša eksperimentov, od april 2018 do oktober 2019	Slovenija
Narodna galerija	Evropsko leto kulturne dediščine 2018, predstavitev držav EU; Poljska, Italija, Avstrija, Finska, Nizozemska, Rusija, Francija, Hrvaška, Grčija, Nemčija, Češka, Španija	Predstavnštvo Evropske komisije v Sloveniji, Narodna galerija, celo leto 2018	EU

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

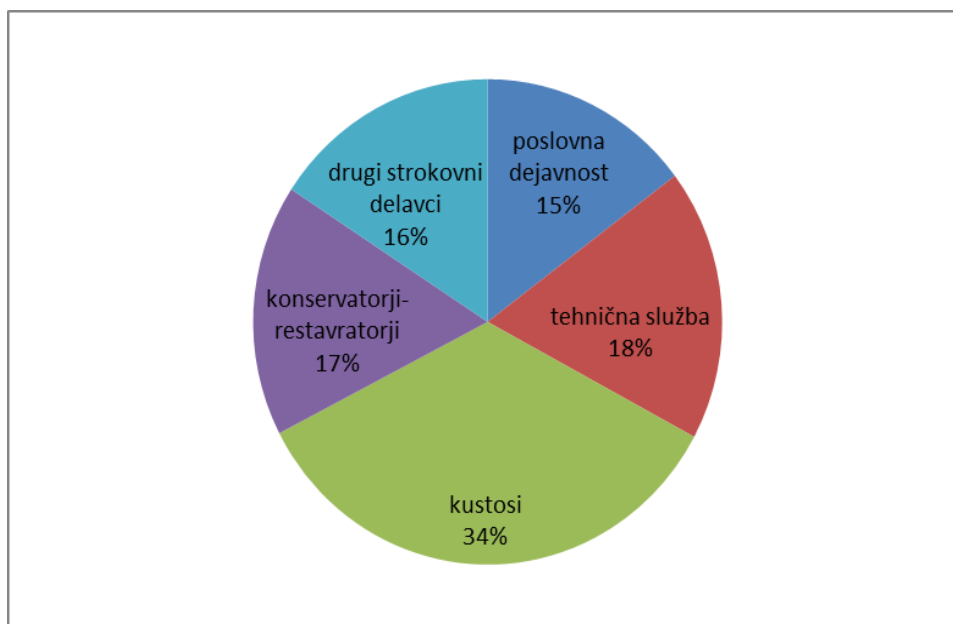
V letu 2018 so državni muzeji realizirali tudi posamezne projektne aktivnosti mednarodnega sodelovanja, ki so imele v javnosti večjo odmevnost. Na pobudo Veleposlaništva RS v Pekingu in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, je pripravil Slovenski etnografski muzej odmeven mednarodni projekt. Muzej je kot predstavnik Slovenije v času med 25. in 28.10.2018, v Pekingu uspešno sodeloval na velikem mednarodnem kulturnem dogodku z naslovom »*Colorful World-Beijing International Culture Exhibition 2018*« (v prevodu: »*Pisan svet – Peking, Mednarodna kulturna*

razstava 2018«). Rdeča nit projekta razstave je bila predstavitev tradicije čebelarjenja in z njo povezane kulturne dediščine. Vsebina projekta je bila predstavljena na treh nivojih: z velikim plakatом Slovenije in vanj umeščeni čebelarski temi, predstavitev panjskih končnic (kopij), interaktivno z ogledom pripravljenih filmov čebelarstva in spremljanjem poslikave panjskih končnic. Cilj financiranega projekta iz sredstev državnega proračuna, v višini do 5.338 EUR, je bila predstavitev vloge kulturne dediščine Republike Slovenije v mednarodnem prostoru in prednostna podpora aktivnostim, ki slovensko kulturno dediščino umeščajo v kontekst svetovne dediščine.

Zaposleni v državnih muzejih

Področje urejanja kadrovskih zadev v javnem zavodu je v skladu s predpisi v pristojnosti direktorja javnega zavoda. Ministrstvo za kulturo v okviru proračunskih izhodišč zagotavlja javnim zavodom sredstva za kritje stroškov dela – za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim. V sedmih državnih muzejih je bilo za leto 2018 namenjeno iz državnega proračuna, za kritje stroškov dela skupno 6.319,101 EUR. Iz odobrenih in dodeljenih sredstev je bilo v letu 2018 financiranih 205,25 zaposlitev. Iz drugih virov je bilo financiranih 22,65, od tega 17 zaposlitev v Narodnem muzeju Slovenije. Skupno število zaposlenih financiranih iz proračunskih sredstev ministrstva se je v letu 2018 povečalo za 2,9 oseb.

Graf 5: Delež zaposlenih glede na dejavnost, financiranih iz sredstev državnega proračuna v državnih muzejih na dan 1.1.2018

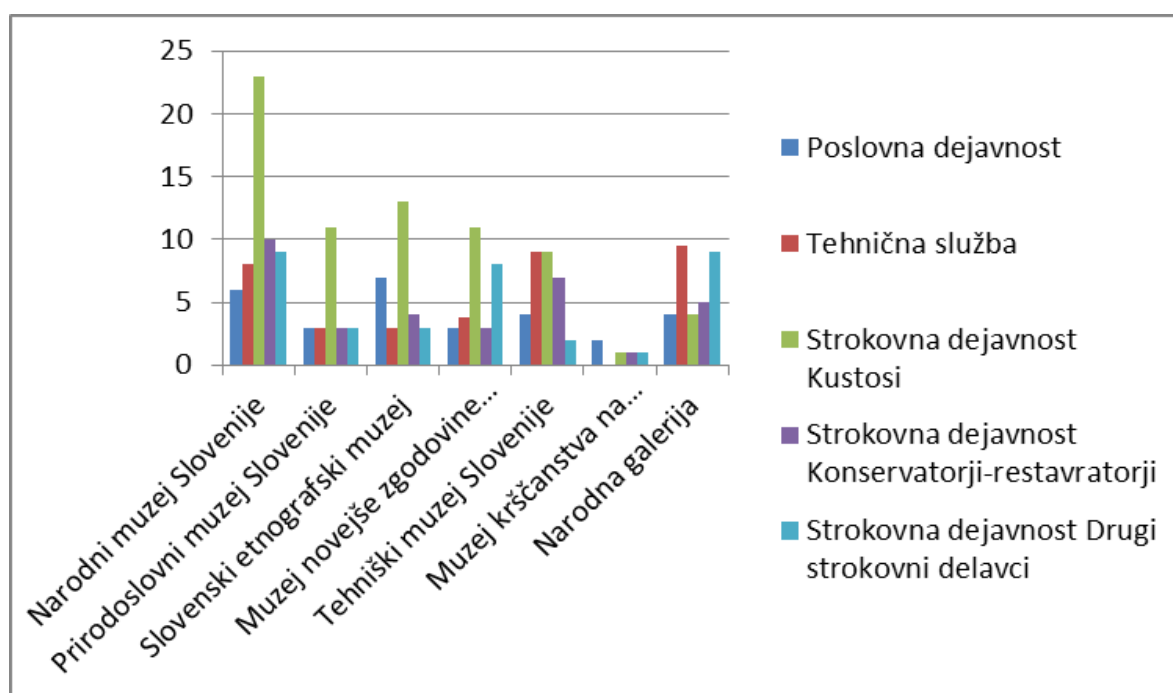
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Tabela 15: Število zaposlenih glede na dejavnost na dan 1.1.2018, katerih stroške dela je financiralo Ministrstvo za kulturo iz proračunskih sredstev in število zaposlenih, financiranih iz drugih virov (projekti, lastna sredstva, javna dela).

Javni zavod	Poslovna dejavnost	Tehnična služba	Strokovna dejavnost			Skupaj MK	Drugi viri
			Kustosi	Konservatorji-restavratorji	Drugi strokovni delavci		
Narodni muzej Slovenije	6	8	23	10	9	56	17
Prirodoslovni muzej Slovenije	3	3	11	3	3	23	0,4
Slovenski etnografski muzej	7	3	13	4	3	30	1
Muzej novejše zgodovine Slovenije	3	3,75	11	3	8	28,75	0,25
Tehniški muzej Slovenije	4	9	9	7	2	31	4
Muzej krščanstva na Slovenskem	2	0	1	1	1	5	0
Narodna galerija	4	9,5	4	5	9	31,5	0
Skupaj	29	36,25	72	33	35	205,25	22,65

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

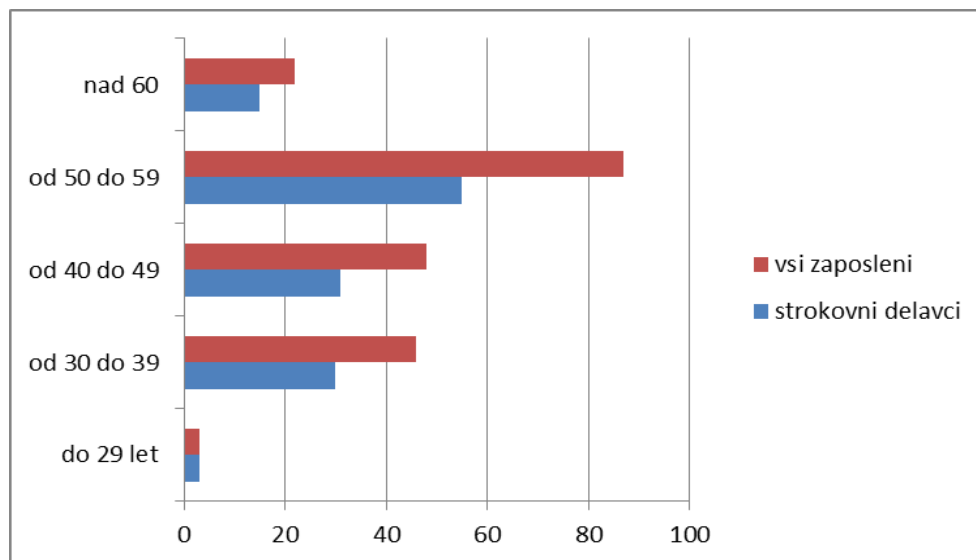
Graf 6 : Struktura in število zaposlenih v državnih muzejih glede na dejavnost na dan 1.1.2018, katerih stroške dela je financiralo Ministrstvo za kulturo iz proračunskih sredstev.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

V nadaljevanju je prikaz starostne sestave vseh zaposlenih in zaposlenih strokovnih delavcev v državnih muzejih, katerih stroški dela so financirani iz sredstev državnega proračuna. Iz grafa je razvidno, da je bilo največ zaposlenih letu 2018, v starostnem razredu od 50 do 59 let, sledi razred od 40 do 49 let. V primerjavi s preteklimi letom je opazno povečanje starostnega razreda od 30 do 39 let. Najnižji delež zaposlenih strokovnih delavcev je še vedno v starostnem razredu do 29 let. Povprečna starost zaposlenega strokovnega delavca v državnem muzeju v letu 2018 je bila 47,5 let, kar je leto manj kot v 2017 (48,5 let).

Graf 7: Starostna sestava vseh zaposlenih in o tega strokovnih delavcev v državnih muzejih na dan 1.1.2018

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Prostori za izvajanje nalog javne službe

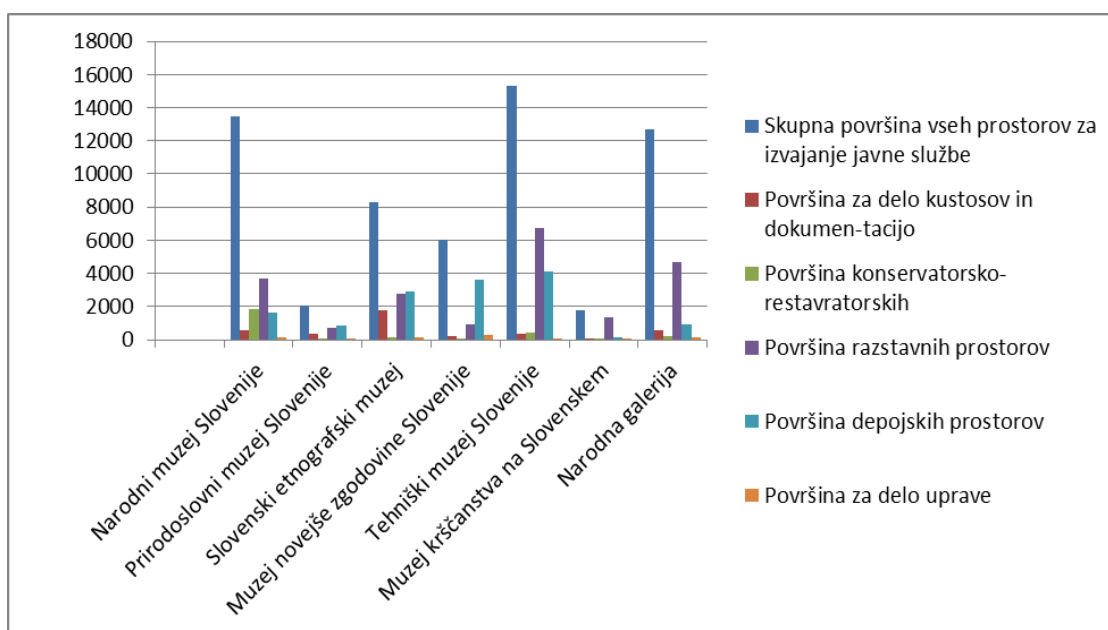
Državni muzeji opravljajo naloge javne službe praviloma v prostorih, v lasti Republike Slovenije, ki jih imajo v upravljanju. Poleg matičnih muzejskih objektov, nekateri upravljajo še z dislociranimi enotami (npr. Narodni muzej Slovenije z muzejskim objektom - Oddelek za zgodovino in uporabno umetnost na Metelkovi, Prirodoslovni muzej Slovenije z alpskim botaničnim vrtom Juliana v Trenti). Narodni muzej Slovenije upravlja tudi kulturni spomenik državnega pomena na drugi lokaciji, in sicer grad Snežnik na Notranjskem (EŠD 670), Tehniški muzej Slovenije pa Polhograjsko graščino (EŠD 8767), v kateri se nahaja muzejska zbirka Muzej pošte in telekomunikacij ter Muzej novejšje zgodovine Slovenije, depojski objekt državnih muzejev v Pivki.

Državni muzeji v pristojnosti Direktorata za kulturno dediščino upravljajo skupno s 57.537 m² površin. Za izvajanje nalog javne službe ni bilo v letu 2018 pridobljenih nobenih novih oz. dodatnih površin. Prostori v muzejih so namenjeni stalnim razstavam, občasnim razstavam, poslovni dejavnosti, delu kustosov in hranjenju dokumentacije, knjižnici, muzejski izobraževalni /pedagoški dejavnosti, hranjenju in varovanju muzejskih predmetov (depojskim prostorom) in upravi.

Površine prostorov, ki so posebej namenjene za izvajanje spremljevalnih programov (pedagoško-andragoške dejavnosti muzejev) so bile podrobno predstavljene v Poročilu o izvajanju nalog javne službe državnih muzejev za leto 2016. Ker v muzejih ni prišlo do bistvenih sprememb površin, se v tem poročilu posebej ne navajajo. V priloženi tabeli se navajajo površine, ki so namenjene opravljanju predvsem strokovnih nalog in uprave. V nekaterih muzejih dopolnjujejo ponudbo za obiskovalce tudi muzejske kavarne (Slovenski etnografski muzej, Narodna galerija) in muzejske trgovine (Narodni muzej Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije in Narodna galerija).

Večje depojske površine imata v najemu Prirodoslovni muzej Slovenije (površina 685 m², lastnik objekta BTC) in Slovenski etnografski muzej (površina 1.000 m², prostori Zavoda za blagovne rezerve) za katere se plačuje v skladu s sklenjeno pogodbo med muzejem in lastnikom prostorov tudi najemnina.

Graf 8: Skupna površina vseh prostorov za izvajanje javne službe, delo kustosov, delo v konservatorsko- restavratorskih delavnicah, površina razstavnih prostorov in površina depojskih prostorov (v m²)

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018.

Investicijsko vzdrževanje in nakup opreme

V letu 2018 so bila državnim muzejem: Narodnemu muzeju Slovenije, Tehniškemu muzeju Slovenije in Prirodoslovnemu muzeju Slovenije z odločbami dodeljena tudi namenska sredstva državnega proračuna za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme. V okviru investicijskega vzdrževanja so bila dodeljena sredstva za prenovo dvorane Tehniškega muzeja Slovenije. Pri tem je bilo upoštevano določilo, da v skladu z Zakonom o graditvi objektov in Uredbo o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje, med vzdrževanje objekta sodi izvedba del, s katerimi se objekt ohranja v dobrem stanju in omogoča njegova uporaba, torej dela, ki se izvajajo na objektu, brez posega v njegovo konstrukcijo (vzdrževalna dela, popravila, gradbena, inštalacijska in obrtniška dela ter izboljšave, ki sledijo napredku tehnike), z njimi pa se ne posega k konstrukcijo objekta, ne spreminja njegova namembnost.

Glede na sistemsko pomanjkanje namenskih proračunskih sredstev za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme v državnih muzejih, so bila razpoložljiva proračunska sredstva odobrena Tehniškemu muzeju Slovenije, v skupni višini 242.987 EUR, za namen realizacije projekta investicijskega vzdrževanja *Prenova predavalnice »Nikola Tesla« v Bistri*. Predavalnica se nahaja na podstrešju objekta »A«, znotraj kompleksa objektov Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri in je namenjena je izvajanju tehničnih poizkusov »Nikole Tesle«, ki so med obiskovalci zelo priljubljeni in tudi drugim dejavnostim za javnost (npr. strokovna predavanja, projekcije). Dvorana na mansardi objekta »A« je bila v zelo slabem stanju; Ni imela izolacije, zato ni bilo mogoče vzdrževati primernih klimatskih pogojev in prezračevanja prostora, nadalje v prostoru ni bilo urejenega ne hlajenja in ne gretja. Mansardna okna niso imela možnosti regulacije osvetlitve (npr. zatemnitev za projekcije). Plak v prostoru pa je bil izveden z lesenimi deskami, z nosilci optimi na obok nad pritličjem stavbe. Zato je imela dvorana razmeroma majhno nosilnost, tla pa so bila ob gibanju skupin obiskovalcev podvržena nihanjem. V prostor je ob padavinah zamakalo, zato je bila potrebna sanacija strehe in menjava sedmih strešnih oken. Investicijsko vzdrževanje je temeljilo na projektni dokumentaciji *Projekt za izvedbo predavalnice »Nikola Tesla«, TMS Bistra*, ki jo je v letu 2017, Tehniškemu muzeju Slovenije financiralo ministrstvo. V skladu z dokumentacijo je investicijsko vzdrževanje obsegalo naslednja načrtovana dela: gradbeno obrtniška dela (rušitvena dela, krovsko kleparska dela, tesarsko mizarska in suho-montažna dela, pod-podlagalska dela - parket in požarne stopnice), elektro instalacije in strojne instalacije. Realizacija projekta, ki je intenzivno potekal v času od konca avgusta do konca novembra 2019, je omogočila bistveno boljše prostorske pogoje za izvajanje nalog javne službe državnega muzeja, izboljšanje dostopnosti ter z izvedbo novih požarnih stopnic tudi boljše varnostne pogoje.

Slika 1: Prenovljena predavalnica »Nikola Tesla«, Tehniški muzej Slovenije v Bistri

Narodnemu muzeju Slovenije so bila odobrena proračunska sredstva v višini 5.000 EUR za investicijsko vzdrževanje, za namen fizičnega zavarovanja požarnega stopnišča, ki omogoča dostop do vseh nadstropij v objektu Narodnega muzeja Slovenije, na lokaciji Metelkova, Muzejska ploščad. Ker stalna opozorila osebam, ki so se zadrževala na požarnih stopnicah, da dostop na požarne stopnice ni dovoljen niso učinkovala, je direktorica muzeja zaprosila za dodelitev interventnih sredstev za fizično zaporo požarnega stopnišča z mrežo. Enako rešitev je predlagala tudi direktorica Moderne galerije za objekt Muzej sodobne umetnosti. Z zaščito dostopa na požarno stopnišče se je bistveno povečala varnost, hkrati se je povečala varnost muzejskih zbirk, ki jih hrani v prostorih objekta muzej.

Proračunska sredstva za nakup nujne opreme za zagotavljanje varnosti pri delu in izboljšanju delovnih pogojev zaposlenih so bila dodeljena Prirodoslovnemu muzeju Slovenije za ureditev preparatorske delavnice. V muzeju so že v letu 2017 začeli s prenovo preparatorske delavnice. Izvedena so bila nekatera obnovitvena dela (obnova tal in sten, dela na vodovodnih instalacijah). Po dokončanih obnovitvenih delih je bil predviden nakup opreme, saj je bila obstoječa oprema dotrajana in pomanjkljiva, poleg tega pa tudi ni zagotavljala minimalnih standardov varnosti pri delu. Za dokončanje ureditve preparatorske delavnice so bila dodeljena proračunska sredstva ministrstva v višini 20.000 EUR za nakup nujne opreme za zagotovitev varnih delovnih pogojev, in sicer: sušilca, digestorija, delovnega pulta in pohištva ter ročnega paralelnega primeža. Realiziran nakup opreme bo omogočal ustrezno prepiranje gradiva, ki ga izvajajo strokovni delavci zaposleni v muzeju. S tem se

preprečuje propadanje ogroženega gradiva v zbirkah, omogoči delo v varnih pogojih in optimizira stroške izvajanja državne javne službe.

Za namen nujnih manjših posegov investicijskega vzdrževanja in/ali nakupa opreme so javne zavodi namenili tudi sredstva iz lastnih virov, in sicer: Narodni muzej Slovenije (116.229 EUR), Prirodoslovni muzej Slovenije (5.287 EUR), Slovenski etnografski muzej (5.516 EUR), Muzej novejšje zgodovine Slovenije (2.488 EUR), Tehniški muzej Slovenije (7.819 EUR), Muzej krščanstva na Slovenskem (2.267 EUR) in Narodna galerija (22.851 EUR).

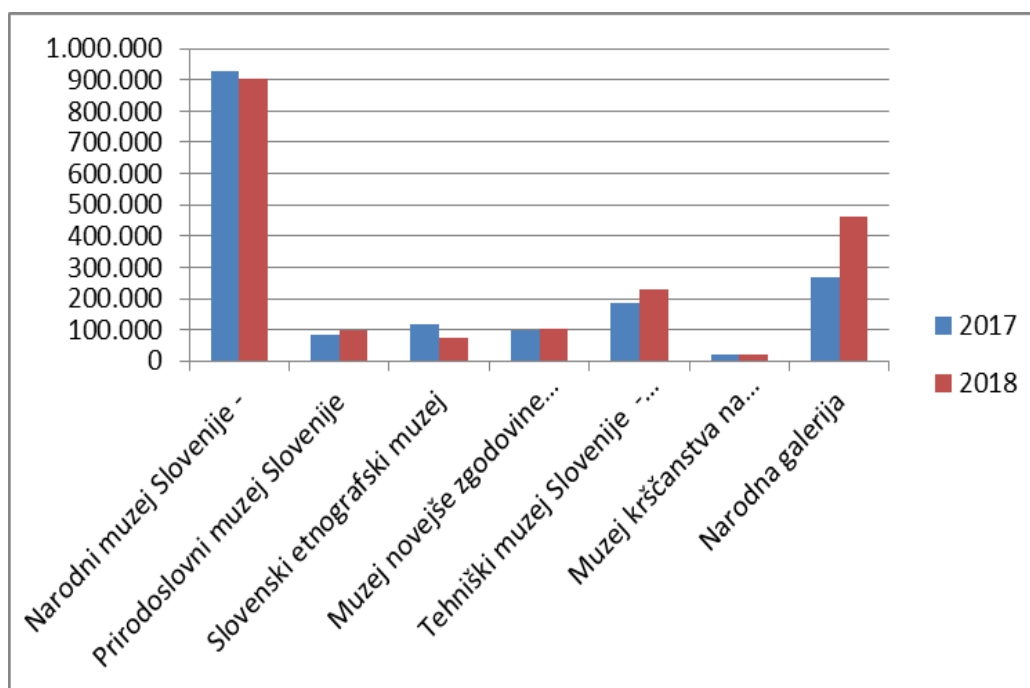
Prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe iz naslova prihodkov od prodanih vstopnic in prihodkov od prodanih muzejskih publikacij

V muzejih si prizadevajo poleg zagotovljenih sredstev državnega proračuna, pridobiti tudi druge vire prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe. Viri tovrstnih prihodkov so bilo opisani že v Poročilu o izvajanju nalog javne službe državnim muzejem za leto 2016⁸. V grafu za leto 2018 pa so dodani še prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu. To so prihodki od organizacije prireditev (ki niso vezane na osnovno dejavnost), prihodki od muzejske kavarne ali slaščičarne, prihodki od komisijske prodaje (muzejska trgovina), prejete obresti, prihodki od najemnin, zakupnin, drugi prihodki od premoženja, in prihodki, ki ne izhajajo iz javne službe. Iz priloženega grafa je razvidno, da so se v Narodni galeriji drugi prihodki v letu 2018, v primerjavi s predhodnim obdobjem povečali. Najvišji prihodki za izvajanje dejavnosti pa so še vedno v Narodnem muzeju Slovenije, in sicer na račun prihodka iz deleža prodanih vstopnic z Blejskega gradu. V drugih državnih muzejih so drugi prihodki porasli tudi v Tehniškem muzeju Slovenije (24 %) in Prirodoslovnem muzeju Slovenije (18 %).

⁸Vir:

http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kulturno_dediscino/muzejska_dejavnost_in_varstvo_premicne_kulturne_dediscine/ (Poročilo o izvajanju nalog javne službe državnim muzejem za leto 2016, str. 22)

Graf 9: Primerjava celotne višine drugih (lastnih) prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe v letih 2017 in 2018 (zneski so v EUR).

Vir: Finančno poročilo; Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka 2018.

V nadaljevanju je tudi v tabeli predstavljena višina ustvarjenih drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe za leta 2016, 2017 in 2018. Od virov prihodkov so v priloženi tabeli navedeni vrsti prihodkov, ki se nanašata na prejeta sredstva s prodajo vstopnic in muzejskih publikacij. Iz podatkov povzetih iz finančnih poročil državnih muzejev je razvidno, da so se skupni prihodki od prodaje vstopnic v letu 2018 v primerjavi z letom 2016 zvišali za 45 %. Prihodek od prodaje publikacij se je vrnil na višino iz leta 2016. V primerjavi z letom 2017 pa se prihodek povečal v letu 2018 za 120 %. Najvišje prihodke od prodaje vstopnic in publikacij dosega Narodna galerija in Narodni muzej Slovenije. Pri podatkih o izdanih vstopnicah Narodnega muzeja Slovenije je potrebno upoštevati, da naveden znesek v tabeli vključuje tudi delež prihodkov od dejavnosti muzeja na delu Blejskega gradu, kjer se nahaja stalna muzejska zbirka.

Tabela 16: Celotna višina prihodkov od prodaje vstopnic in muzejskih publikacij v letih 2016, 2017 in 2018 (zneski so v EUR).

Javni zavod	Prodaja vstopnic (v EUR)			Prodaja publikacij vezanih na dejavnost muzeja (v EUR)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Narodni muzej Slovenije	503.702	779.084	793.705	10.928	10.786	12.686
Prirodoslovni muzej Slovenije	61.770	58.147	64.869	9.892	9.089	6.120

Slovenski etnografski muzej	33.457	36.616	42.838	2.677	2.614	1.212
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	22.868	26.051	23.730	5.054	9.637	5.322
Tehniški muzej Slovenije	98.477	89.951	89.913	2.512	1.474	1.851
Muzej krščanstva na Slovenskem	20.904	20.373	20.493	1.160	441	941
Narodna galerija	157.651	143.412	264.715	42.269	19.275	42.542
Skupaj	898.829	1.153.634	1.300.263	74.492	53.316	70.674

Vir: Tabela Finančnega poročila: Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka 2016, 2017 in 2018.

Odhodki namenjeni za plačilo storitev zunanjim izvajalcem za povečanje dostopnosti do muzejskih zbirk

Za omogočanje boljše prepoznavnosti muzejev in dostopnosti javnosti do informacij o muzejskih zbirkah, namenjajo v javnih zavodih tudi sredstva za plačilo stroškov: promocije, reprezentance, študentskega servisa in plačila stroškov avtorskih honorarjev zunanjim sodelavcem (npr. oblikovanje razstav in publikacij, prevodi besedil, lektoriranje, predavanja, delavnice...).

Za promocijo dejavnosti muzejev se pogosto poslužujejo možnosti, ki jih poleg časopisov, revij, televizijskih programov in radija, omogočajo spletni mediji (sprotno posodabljanje in dopolnjevanje vsebin na uradni spletni strani muzeja in uporaba družbenih omrežij Facebook, Instagram). Kljub uporabi spletnih medijev so med obiskovalci pa so še vedno zaželeni drobne tiskovine (zloženske), ki nudijo osnovne informacije o muzeju, posamezni muzejski zbirki ali razstavi.

Tabela 17: Primerjava višine porabljenih sredstev za oglaševanje, reprezentanco, plačila avtorskih honorarjev zunanjim sodelavcem in študentski servis za programske vsebine v državnih muzejih v letu 2017 in 2018 (zneski so v EUR).

Javni zavod	Porabljena sredstva za oglaševalske storitve		Izdatki za reprezentanco		Plačila avtorskih honorarjev zunanjim sodelavcem		Študentski servis izvedba programa (II. sklop)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Narodni muzej Slovenije	37.139	32.831	6.535	10.820	5.483	3.963	22.768	4.745
Prirodoslovni muzej Slovenije	3.270	3.397	1.740	459	1.018	2.187	7.205	4.238
Slovenski etnografski muzej	3.556	2.740	5.368	2.252	10.193	10.000	18.269	17.757
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	3.320	5.197	-	737	5.327	6.851	3.019	7.721
Tehniški muzej Slovenije	8.024	10.217	1.528	2.850	32.508	20.097	13.216	16.057
Muzej krščanstva na Slovenskem	119	120	1.187	554	1.201	1.887	1.449	1.681

Narodna galerija	41.056	37.247	5.305	15.795	28.208	42.866	-	-
Skupaj	96.484	91.749	21.663	33.467	83.938	87.851	65.926	52.199

Vir: Priloga C: Specifikacija izdatkov za blago in storitve za izvajanje javne službe v letu 2017 in 2018, (II. sklop).

Delo Koordinatorja nesnovne dediščine v Slovenskem etnografskem muzeju

Slovenski etnografski muzej je tudi v letu 2018 nadaljeval naloge Koordinatorja varstva nesnovne dediščine skladno s sklepom, ki ga je izdal minister, pristojen za kulturo, zaradi uresničevanja Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine iz leta 2003, ratificirane v Republiki Sloveniji leta 2008. Koordinator varstva nesnovne dediščine je opravil naloge, ki ji določa 98. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine in skladno tudi dopolnjen 5. člen Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Slovenski etnografski muzej. Koordinator je bil pri svojem delu v letu 2018, ko je Republika Slovenija praznovala 10. obletnico ratifikacije Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine, uspešen, saj je, poleg zastavljenih programskih aktivnosti izvedel še dodatne aktivnosti. Na delovnem mestu koordinatorja, ki opravlja naloge za nesnovno kulturno dediščino, se obseg nalog vsako leto širi. Pri izvedbi nalog pomagajo tudi drugi zaposleni, predvsem kustosa za družbeno in duhovno kulturo, s čimer se posledično zmanjšuje obseg rednega dela teh kustodiatov. Velik uspeh leta 2018 je uspešna uvrstitev na UNESCO-v reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva: Klekljanje čipk v Sloveniji in Umetnost suho-zidne gradnje, znanja in tehnike. K velikemu dosežku je prispevalo tudi strokovno delo v muzeju.

Služba za premično dediščino in muzeje v Narodnem muzeju Slovenije

Služba za premično dediščino in muzeje (v nadaljevanju: SPDM) deluje znotraj Narodnega muzeja Slovenije in opravlja naloge v skladu z 92. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). Kakor je razvidno iz letnega poročila so bili doseženi zastavljeni cilji in izvedeni načrtovani projekti. V okviru posveta *Dokumentacija plus, primeri dobre prakse in vizija*, so bili realizirani trije letni cilji (šola za registratorje, sistematična pomoč pri urejanju dokumentacije v posebej izpostavljenih muzejih s pomočjo dobrih praks, pomoč pri urejanju dokumentacije v posebej izpostavljenih muzejih s pomočjo dobrih praks na področju arheologije). Oblikovana je bila posebna delovna skupina s predstavniki iz različnih muzejev, ki so v okviru evalvacije izkazali izvrstno delo in predstavljajo primere dobrih praks ter so v okviru posveta prevzeli vlogo mentorjev. Na obeh posvetih so se odpirala številna vprašanja, ki kažejo na potrebo po nadaljevanju tovrstnih srečanj, predvsem pa iskanju rešitev. Med glavnimi težavami, je bila med drugim izpostavljena odsotnost enotne terminologije. Z organizacijo posveta je SPDM spodbujala med muzejsko sodelovanje, kar je bilo med kolegi pozitivno sprejeto. SPDM je bila v letu 2018 prvič zadolžena za organizacijo izobraževanja za pripravo na strokovni izpit na področju

varstva kulturne dediščine, ki ga je organizirala v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo in Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Nadalje je SPDM sodelovala pri projektu urejanja arhivskega gradiva v slovenskih muzejih. Oblikovan je bil tudi vprašalnik s katerim bo evidentirano stanje dokumentarnega in arhivskega gradiva v nacionalnih muzejih. Na podlagi zakonskega izvajanja nalog v skladu z ZVKD-1 in rezultatov *Evalvacije stanja dokumentacije in digitalizacije* v javno financiranih muzejih je bila pričeta naloga pregleda in priprava analize stanja depojev v slovenskih muzejih. Prva faza obsežnega projekta, ki je zahtevala natančen pregled stanja na terenu, je bila izvedena v letu 2018.

Zaključek

Državni muzeji so programe dela za leto 2018 izvedli skladno s planiranjem v potrjenih programih dela, na katera je dalo soglasje ministrstvo v skladu s šestim odstavkom 61. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (Uradni list RS, št. 80/16). V muzejih so si prizadevali, da so s prejetimi sredstvi iz državnega proračuna in s prihodki od izvajanja javne službe (npr. vstopnine, prodaja publikacij, itn..) poslovali gospodarno, racionalno in skladno z veljavno zakonodajo.

Viri:

- Letno poročilo Narodni muzej Slovenije 2018
- Letno poročilo Prirodoslovni muzej Slovenije 2018
- Letno poročilo Slovenski etnografski muzej 2018
- Letno poročilo Muzej novejšje zgodovine Slovenije 2018
- Letno poročilo Tehniški muzej Slovenije 2018
- Letno poročilo Muzej krščanstva na Slovenskem 2018
- Letno poročilo Narodna galerija 2018
- Letna poročila Narodni muzej Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije, Muzej krščanstva na Slovenskem, Narodna galerija za leto 2016 in 2017.